

Nõva valla üldplaneering

SISUKORD.....	2
1.SISSEJUHATUS	4
2.NÕVA VALLA ÜLDINE ISELOOMUSTUS.....	5
3.ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISEL KASUTATAV METOODIKA JA PROTSESSI KIRJELDUS.....	6
4.MAAKASUTUSSTRATEEGIA.....	7
5.MAA-ALADE RESERVEERIMINE LOODUSKESKKONNAS.....	9
5.1.Loodusobjektide ja –alade arendamise eesmärgid.....	9
5.2.Roheline võrgustik.....	9
5.3.Säilitatavad ja kaitstavad loodusobjektid.....	11
5.4.Euroopa Liidu Natura 2000 võrgustiku alad.....	12
5.5.Miljööväärtuslikud maastikualad.....	12
5.6.Keskkonnatundlikud alad.....	13
5.7.Rohealad.....	13
5.8.Vee-ala ja kallas.....	15
5.9.Maavarad.....	17
5.10.Metsamajandusmaad.....	17
6.MAA-ALADE RESERVEERIMINE MAJANDUSKESKKONNAS.....	18
6.1.Majanduskeskkonnaga seotud alade arendamise eesmärgid.....	18
6.2.Tootmismaad.....	18
6.3.Kaubandus-, teenindus- ja büroohoonete maa	20
6.4.Põllumajandusmaad.....	22
6.5.Karjäärid.....	22
7. MAA-ALADE RESERVEERIMINE ELU- JA SOTSIAALKESKKONNAS.....	23
7.1.Elu- ja sotsiaalkeskkonnaga seotud alade arendamise eesmärgid.....	23
7.2.Elamumaad.....	23

7.3.Puhke- ja virgestusmaa.....	29
7.4.Ühiskondlike hoonete ala.....	32
7.5.Miljööväärtuslikud rajatised ja alad.....	32
7.6.Muinsuskaitse ja riikliku kaitse all oleva mälestise kaitsevöönd.....	34
7.7.Riigikaitsemaa.....	35
7.8.Kompaktse asustusega alad.....	35
7.9.Kalmistu.....	35
8.TEHNILINE INFRASTRUKTUURIGA SEOTUD MAA-ALADE RESERVEERIMINE....	36
8.1.Tehnilise infrastruktuuriga seotud alade arendamise eesmärgid.....	36
8.2.Liiklusmaa.....	36
8.3.Liikluskorraldus	39
8.4.Ühistransport.....	39
8.5.Tehnoehitise maa.....	39
8.6.Jäätmekäitlusega seotud maad.....	43
9.DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE KOHUSTUSEGA ALADE JA JUHTUDE MÄÄRAMINE.....	43
9.1.Detailplaneeringu koostamise kohustuse seadmise tingimused.....	43
9.2.Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad.....	43
10.MUNITSIPAALOMANDISSE TAOTLETAVAD MAAD.....	45
11.KESKKONNA PIKAAJALISEST JA SÄÄSTLIKUST KASUTAMISEST.....	46
12.KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE TULEMUSTEGA ARVESTAMINE.....	47
13.NÕVA VALLA ÜLDPLANEERINGU KOKKUVÕTE.....	49
14.KASUTATUD KIRJANDUS JA MATERJALID.....	50

1. SISSEJUHATUS

Üldplaneerimine on laia avalikust kaasav ja koolitav strateegiline ruumilise planeerimise protsess, mis on võimalik läbi viia vaid kõiki mõjuvaid sotsiaalseid, majanduslikke, kultuurilisi ja keskkondlikke aspekte tasakaalustatult käsitledes (“[Üleriigiline planeering Eesti 2010](#)”).

Üldplaneeringu eesmärgiks valla territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, aluste ettevalmistamine detailplaneeringu koostamise kohustusega aladel ja juhtudel detailplaneeringute koostamiseks ning detailplaneeringu koostamise kohustuseta aladel maakasutus- ja ehitustingimuste seadmiseks. “[Planeerimisseaduse](#)” §8 täpsustab lahendamist vajavaid ülesandeid, sealhulgas kavandatava ruumilise arenguga kaasneda võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamise ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmise vajaduse.

Käesolev üldplaneering algatati Nõva Vallavolikogu 11.03.2004.a. otsusega nr 13.

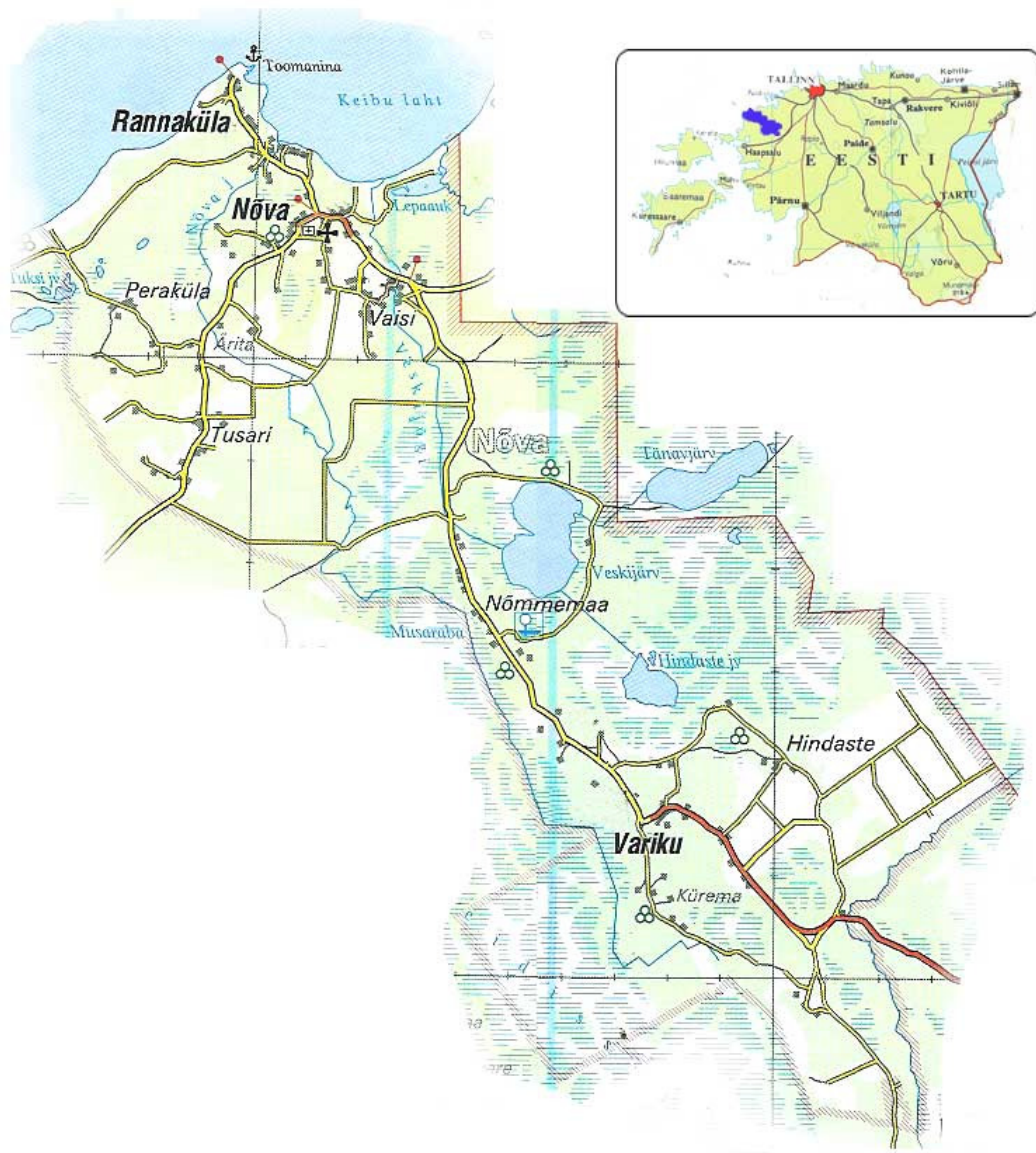
Üldplaneering on koostatud Nõva valla elanike, volikogu liikmete ning vallavalitsuse töötajate ühiste jõududega ja see on suunatud kõigile Nõva vallaga seotud huvigruppidele.

Üldplaneeringu koostamise käigus viidi Nõva valla elanike hulgas läbi küsitlus. Laiali jagati umbes 200 küsitluslehte, millest tagastati 41. Küsitluse abil saadud vallaelanike arvamusi ja ettepanekuid on käesoleva planeeringu koostamisel arvestatud.

Töö koostamisega tegeles töögrupp koosseisus: Kalle Saar, Aivi Koppelmaa, Kalev Sepp, Sven Aadla

ning üldplaneeringu koostamise ajaks moodustatud ajutine komisjon koosseisus: Tiit Randla, Marju Erit, Ülle Heinleht, Aivar Oruste, Urmas Raudsepp, Tiina Selart, Elviira Uusorg.

2. NÕVA VALLA ÜLDINE ISELOOMUSTUS

Nõva vald asub Lääne maakonna kirdeosas

Valla pindala on 129,6 km²

Nõva valla keskus on Nõva küla, mis asub Lääne maakonna keskusest Haapsalust 48 km kaugusel ja Tallinnast 81 km kaugusel.

Valda kuulub 8 küla: Nõva, Rannaküla, Variku, Vaisi, Nõmmemaa, Hindaste, Tusari ja Peraküla küla.

Looduslikult asub Nõva vald Lääne-Eesti madalikul, on tasase pinnamoega, hõlmab suuri soolaamasid, mitmeid väikejärvi, ulatuslikke metsamassiive ja liivarandasid.

Nõva valla piiresse jääb osaliselt kolm kaitseala - Nõva maastikukaitseala, Läänemaa Suursoo maastikukaitseala ja Leidissoo looduskaitseala.

3. ÜLDPLANEERINGU KOOSTAMISEL KASUTATAV METOODIKA JA PROTSESSI KIRJELDUS

Üldplaneeringus käsitleti valla ruumilist arengut aastani 2017 ning lähtuti jätkusuutlikku ja loodussäästliku elukeskkonna kujundamise põhimõtetest, millised seoti territoriaalmajandusliku arengu eesmärkidega selleks, et tagada vallale pidev areng ja stabiilsus. Oluline eesmärk oli tagada omavalitsuse kui terviku kvaliteetne ruumikorraldus ja sellest tulenev konkurentsivõime.

Üldplaneeringu koostamise üheks alusdokumendiks oli Nõva valla arengukava, st. et tegemist oli loomuliku jätkuprotsessiga arendustegevuses, kus arengukavas läbitöötatud ja püstitatud seisukohti käsitleti ruumilises kontekstis ning seostes.

OV regionaalpoliitika sisuks valiti piirkondade arendamine, olemasolevate võimaluste kasutamine ja uute loomine elanikkonna liikumisvõimaluste tagamiseks, optimaalse asustuse taastamine ja säilitamine, potentsiaalsete tõmbekeskuste väljaarendamine. Eesmärgiks peaks siinjuures olema: (1) Eesti kultuuriruumi elujõulisus, (2) heaolu kasv, (3) sidus ühiskond ning (4) ökoloogiline tasakaal (Eesti säästva arengu riikliku strateegia "[Säästev Eesti 21](#)" (SE21)).

Üldplaneeringu koostamise käivitamisel sõnastati järgmised üldised põhimõtted:

- Kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) regionaalpoliitika lähtub kõigi piirkondade arendamisest vastavalt nende juhtfunktsioonile.
- Kõigi võimaluste ärakasutamine ja innovatiivsete võimaluste loomine elanikkonna elukorraldusliku liikumisvajaduse vähendamiseks, sealjuures peeti olulise tähtsusega majanduskeskkonna (ettevõtlus ja tööhõive) arenguks sobivate ruumiliste lahenduste otsimist.
- Üldplaneeringus ei muudeta oluliselt väljakujunenud asustuse ja kommunikatsioonide põhisuundi.
- Kasvupiirkondadena nähakse eelkõige suuremaid külakeskuseid.

Ülaltoodust ja väljakujunenud planeerimise põhimõtetele vastavalt jagati planeeritav ruum kaheks keskkonnaks: looduskeskkonnaks ja tehiskeskkonnaks (hõlmab inimese kaasabil loodud keskkonda, nimetatakse ka ehitatud keskkond). Ehitatud keskkond omakorda jaotati vastavalt omavalitsuse juhtimisvaldkondadele: majanduskeskkonnaks, elu- ja sotsiaalkeskkonnaks ning tehniliseks infrastruktuuriks.

Looduskeskkond	Ehitatud keskkond		
	Majanduskeskkond	Elu- ja sotsiaalkeskkond	Tehniline infrastruktuur

Looduskeskkonna ja ehitatud keskkonna kvaliteet sõltub ühelt poolt olemasoleva potentsiaali ärakasutamisest, teiselt poolt aga jätkusuutlikkusest ning säästva arengu põhimõttest lähtuvate piirangute ulatusest.

Omavalitsuse arendustegevuse võtmeküsimuseks on seega ülaltoodud parameetrite omavahelise seose ja tasakaalupunkti määratlemine, mis toetub omavalitsuse juhtorganite poliitilistele otsustele ning mille väljunditeks on omavalitsuse arengukava ning üldplaneering.

Uute juhtfunktsioonidega alade määratlemisel alustasime looduskeskkonnaga seotud alade reserveerimisega, et säilitada tähtsamad ja väärtuslikumad alad. Järgnevalt vaatasime majanduskeskkonnaga seotud aladele sobilikke asukohti, kus aluseks olid olemasolevad alad, mis peaksid säilima ja võimalusel laienema.

Lähtuvalt looduskeskkonda ja majanduskeskkonda tehtud reserveeringutest määratlesime uued sobilikud elamupiirkondade alad ning elu- ja sotsiaalkeskkonnaga seotud alad. Viimasena käsitlesime tehnilise infrastruktuuriga seotud rajatiste alasid, mis peaksid looma kvaliteetse keskkonna eelnevalt reserveeritud aladele.

4. MAAKASUTUSSTRATEEGIA

Üldplaneeringu põhiülesanne on määrata omavalitsuse ruumilise arengu põhisuunad, võttes aluseks olemasolevate ja perspektiivsete ressursside parima kasutusviisi. Praegust maaalade juhtotstarvet ja funktsiooni ei muudeta koheselt, maaomanik saab maaala kasutada praegusel juhtotstarbel ja funktsioonil seni, kuni ta seda soovib.

Nõva vallas toimub keskkonna ruumiline arendamine läbi detailplaneeringute, juhul kui piirkonnas on detailplaneeringute koostamise kohustus. Väljapool detailplaneeringu kohustusega alasid maade sihtotstarbe määramine või muutmine toimub lähtudes seadustest ([Maakatastriseadus](#); [Planeerimisseadus](#)).

Suur osa valla territooriumist on n.n. „valge ala“, kus säilib olemasolev maa juhtotstarve. Ehitiste planeerimisel „valgele alale“ tuleb hoonestajal lähtuda olemasolevast loodus- ja elukeskkonnast ning piirangutest, mis on kehtestatud Eesti Vabariigi seadusandluse ja normatiivdokumentide poolt. Maakasutuse juhtotstarbe muutmiseks tuleb pöörduda taotlusega Nõva Vallavalitsuse poole ning vajadusel algatada detailplaneering.

Rohealana maa reserveerimine

Roheliste puhkealade kavandamine on positiivse mõjuga elanike elukvaliteedile, kuna tekitatakse juurde või säilitatakse üldkasutatavaid atraktiivseid ja mitmekesist aktiivset puhkust võimaldavaid alasid. Lisaks on need objektid määratletud kui vaatamisväärsused kohalikele elanikele ja külalistele.

Väärtusliku kultuuri-, maastiku- ja külamiljöoga alade säilitamine

Üheks oluliseks lähtekohaks käesoleva üldplaneeringu koostamisel oli olemasolevate väärtuslike alade säilitamisele kaasaaitamine. See tegevus toimub Nõva valla poolt kooskõlastatud Lääne maakonna teemaplaneeringu „Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused“ (kehtestatud aastal 2005) alusel.

Majandustegevusega seotud maa reserveerimine

Majandustegevuse aktiveerimiseks, ettevõtluskeskkonna arendamiseks ja investorite juurdetoomiseks on vajalik täiendavate alade reserveerimine.

Elamuehitusotstarbel maa reserveerimine

Valla elanike elamistingimuste parandamiseks ning uutele perekondadele elamute ehitamise võimaluste loomiseks on käesolevas üldplaneeringus reserveeritud uued elamualad.

Üldiste huvide otstarbel maa reserveerimine

Elu- ja sotsiaalkeskkonna ning avalike teenuste kvaliteedi tõstmiseks nähakse ette olemasolevate ühiskondlike hoonetele juurdeehitiste tegemist ja uute hoonete rajamist.

Infrastruktuuri ja kommunikatsioonide tarbeks maa reserveerimine

Elu- ja sotsiaal- ning majanduskeskkonna toimimise kvaliteedi parandamiseks ning arendamiseks reserveeritakse maad tehnoloogia- ja kommunikatsioonivõrkude ehitamise jaoks.

Riigikaitse otstarbel maa reserveerimine

Riigikaitse otstarbel ei reserveerita uusi maaalasid Nõva vallas ei reserveerita.

Strateegiliste alternatiividena käsitleti kolme võimalikku stsenaariumi.

Radikaalne, hüppeline areng – sisaldab omavalitsuse täpset positsioneerimist, konkurentsieeliste (*asend, juurdepääs, loodusressursid, majandusruum – võrgustikud, klaster-algatused, elukorralduse ja –ruumi atraktiivsus*) defineerimist ja kasvukeskuse formeerimist.

Stsenaariumanalüüs tõi välja omavalitsuse hetkeolukorrast tuleneva ressursibaasi nõrkuse antud stsenaariumi realiseerimiseks lähema 10 aasta jooksul.

Tasakaalustatud areng – sisaldab looduskeskkonna säilitamise, omavalitsuse ressursibaasist tuleneva tasakaalustatud regionaalpoliitika realiseerimise, olemasolevate hoonete ja tehnilise infrastruktuuri kaas-ajastamise ning ruumilise valmisoleku ettevalmistamise radikaalse arengustsenaariumi üksikelementide teostamiseks.

Stsenaariumanalüüs tõi välja tasakaalustatud arengustsenaariumi sobivuse omavalitsuse kasutada oleva võimalikult kasutusse tuleva ressursibaasi ja inimressursi sobivuse antud stsenaariumi realiseerimiseks lähema 10 aasta jooksul.

O- areng – sisaldab ruumilise hetkeolukorra ja jaotusmudeli tsementeerimist, hoonestuse, rajatiste ning tehnilise infrastruktuuri renoveerimist, seadusest tulenevate piirangute arvestamist ning kohustuste täitmist.

Stsenaariumanalüüs tõi välja O-arengustsenaariumi sobimatuse omavalitsuse poolt koostatud arenguvisioni ja piirkondlike arenguvisionide ambitsioonidega.

Tasakaalustatud arengu stsenaarium

Oluline on senise looduskeskse elukeskkonna säilitamine, kavandatud ruumilised muutused ei muuda oluliselt väljakujunenud ajaloolist asustumustrit ja kommunikatsioonide põhisuundi ning on läbinud põhjaluku keskkonna-analüüsi.

Elamuehituse soovitatavad suunad on määratletud läbi täiendava elamumaa reserveerimise. Kasvupiirkondadena nähakse eelkõige suuremaid külakeskuseid.

Tootmis- ja teenindussfääri arengu aktiveerimiseks ja võimaluste loomiseks reserveeritakse nimetatud funktsioonidele maad peamiselt juba väljakujunenud ettevõtluspiirkondade lähiumbruses.

Tähelepanu pöörati ka liiklusskeemi arendamisele piirkondlikus mõttes, samuti määratleti võimalike kergliiklusteede asukohad.

5. MAA-ALADE RESERVEERIMINE LOODUSKESKKONNAS

5.1. Loodusobjektide ja –alade arendamise eesmärgid

- Olemasoleva väärtuslik looduskeskonna säilimine
- Looduse mitmekesisuse säilimine
- Väärtuslike maastike, ökosüsteemide ja liikide kaitstud

5.2. Roheline võrgustik

Aluseks on Läänemaa Maakonnaplaneering Teemaplaneering [“Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”](#)

Roheline võrgustik koosneb tugialadest, koridoridest ning nullaladest, mis on ühendatud ühtselt funktsioneerivaks tervikuks.

Tugiala on piirkond, millele süsteemi funktsioneerimine valdavalt toetub. Tugialad on ümbritseva suhtes kõrgema väärtusega alad, millele valdavalt toetub rohelise võrgustiku funktsioneerimine. Seal paiknevad vastava süsteemi seisukohalt kõige olulisemad elemendid (kaitsealad, loodus- ja keskkonnakaitseliselt väärtustatud alad, suured looduslikud alad jne).

Koridorid on tugialasid ühendavad rohelise võrgustiku elemendid. Oma vormilt on need enamasti riba- ja joonstruktuurid. Võrgustiku koridorid on tugialadest vähem massiivsed ja kompaktsed ning ajas kiiremini muutuvad või muudetavad. Koridoride paiknemine määratakse kaardianalüüsi põhjal ning need fikseeritakse kaardil ja andmebaasides.

Nullala on ala, mis omab vaadeldava põhisüsteemi suhtes potentsiaali (metsamaa väljaspool tugialasid, kasutusest väljajäetud rohumaad jne) ja kus on vähe tõenäoline konkureerivate süsteemide surve. Neid võib vaadelda kui eelistusalasid, mida saab kasutada põhisüsteemi, so võrgustiku koridoride arendamiseks.

Nõva valla rohelise võrgustiku tuumalad on:

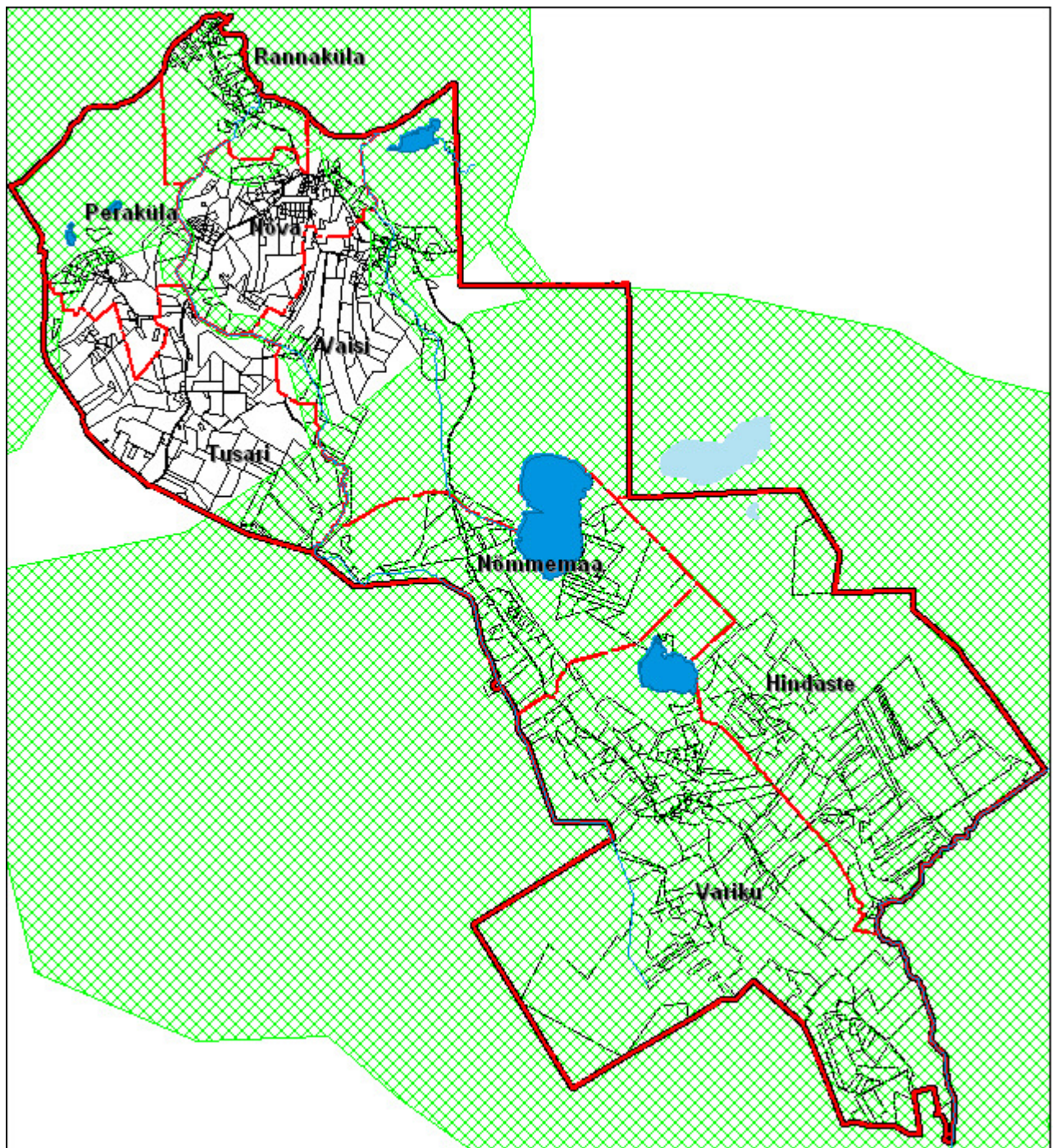
- riikliku tähtsusega Nõva tugiala
- piirkondliku tähtsusega Leidisoo ja Suursoo tugiala

Nõva valla rohelise võrgustiku koridorid on:

- Vaisi-Veskijõe
- Peraküla – Nõva jõe

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Maastikuhooldust korraldatakse maastikuhoolduskava ja metsamaade majandamist metsakorralduskavade alusel
- Veekogude kallaste hooldamine ja kasutamine ei tohiks oluliselt muuta veekogude looduslikku seisundit.
- Rohelise võrgustiku rannaladel on soovitatav laiendada ehituskeeluvööndit vähemalt 1,5 m samakõrgusjooneni ja vältida maapinna täitmist.
- Asustuse ja tegevuste planeerimisel tuleb vältida tugialade killustamist ja koridoride läbilõikamist
- Rohelise võrgustiku tugialal tuleb reeglina vältida maavarade ja maa-ainese kaevandamist ning turbatootmist.
- Rohelise võrgustiku tugialal rajada prügilaid ja jäätmehooldilaid ning teisi olulise ruumilise mõjuga objekte vaid äärmisel vajadusel.

Kaart 1 Rohelise võrgustiku tuumalad ja koridorid Nõva vallas

- Kui majandustegevuse või asustuse laienemine rohelise võrgustiku koridoridele on vältimatult vajalik, tuleb hinnata kavandatu mõju rohelise võrgustiku toimimisele ja rakendada rohelise võrgustiku toimimist tagavaid abinõusid.
- Rohelise võrgustiku aladel tuleb suunata inimeste liikumist ning loodust säilitav liikluskorraldus (piirata suunata autode liikumist, korraldada parkimine, prügimajandamine, paigaldada käimlad, valmistada ette kohad telkimiseks jms.)
- Maanteed ja rohevõrgustiku koridoride lõikumispaid tuleb tähistada ja liiklusvoogude suurendamise kavandamisel rakendada loomade ülepääsu võimaldavaid abinõusid (planeerida tunnelid, sillad jne).

- Arendustegevused, mis muudavad maa kasutusotstarvet rohelise võrgustiku aladel või kavandavad joonehitisi (teetrassid, tehnilise infrastruktuuri elemendid jne), samuti looduslike veekogude õgvendamine, tuleb kooskõlastada omavalitsuse, keskkonnaameti ja maavalitsusega.
- Võrgustiku aladele jäävate metsa- ja põllumaade majandamisel vältida läbivaid lageraiealasid ning looduslike rohumaade lausülesharimist.

5.3. Säilitatavad ja kaitstavad loodusobjektid

Alus: [Looduskaitseseadus](#); Läänemaa Maakonnaplaneering Teemaplaneering [“Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”](#)

Nõva valla piiresse jääb osaliselt kolm kaitseala – Nõva maastikukaitseala, Läänemaa Suursoo maastikukaitseala ja Leidissoo looduskaitseala.

Nõva maastikukaitseala moodustati 1997. aastal endise taimestikukaitseala baasil (loodud 1985. a). Kaitseala on loodud Loode-Eesti omapäraste rannamaastike ja taimekoosluste kaitseks. Nõva valla piiresse jääb ligi pool kaitseala territooriumist. Kaitsealustest taimeliikidest kasvavad seal II kategooriasse kuuluvad lääne-mõõkrohi, rand-ogaputk, mitmed orhideeliigid, loomadest II kategooria liigid apteegikaan, nõmmekiur, kassikakk, metsis.

Läänemaa Suursoo maastikukaitseala moodustati 6. jaanuaril 1998. aastal endisele sookaitsealale (loodud 1981. a). Nõva valda kuulub suhteliselt väike osa kaitsealast – Veskijärvest põhja pool ja Hindaste järvest loodes ning idas (täpsemalt vt kaitseala kaitse-eeskirjast).

Leidissoo looduskaitseala loodi 5. novembril 2002. a Sendri soo ja Leidissoo raba maastikukompleksi ning sealsetes lagemadalsoodes esinevate kaitsealuste liikide elupaikade kaitseks. Leidissoo looduskaitsealast jääb Nõva valda väike osa soost valla lõunaosas Nõva jõest läänes.

Tegevus kaitsealadel toimub vastavalt kaitsealade kaitse-eeskirjadele. Kaitsealade sihtkaitsevööndites on keelatud igasugune majandustegevus ja loodusvarade kasutamine, v.a juhul kui kaitseala kaitse-eeskiri lubab leevendusi. Nõva valla territooriumil puuduvad loodusreservaadid.

Rahvusvahelised looduskaitsevõrgustikud haaravad Nõva vallast 3 osaliselt omavahel ja/või kaitsealadega kattuvat piirkonda. Nõva valla põhjapiirile jääb **rahvusvaheliselt tähtis linnuala** ehk IBA-ala – Riguldi–Rannaküla mereosa (pindala 14 260 ha).

Kaitsealuseid üksikobjekte on vallas registreeritud 8. Kinnitamisel on veel kaks objekti: Toomanina neugrundbretša Rannakülas ja Sarapiku kivi Sarapiku talus Hindaste külas. Kaitsealune tsoon üksikobjektide ümber on 5 meetrit, v.a Nõmmemaa kivikülv, mille kaitsetsooni raadius on 10 meetrit. Objektide valitseja on Keskkonnaamet. Üksikobjektid vajavad paremat tähistamist.

Kaitsealused üksikobjektid Nõva vallas

Registrikood	Objekti nimetus	Objekti asukoht
RRK 2	Eedu kivi	Nõmmemaa küla, Kivinõmme
RRV 33a	Hindaste kivikülv	Hindaste küla, Sarapiku

RRV 33	Kadakakivi	Hindaste küla, Sarapiku
RRV 34	Männikivi	Variku küla, Männa
RRV 34a	Kürema kivitülv	Variku küla, Kürema-Sõeru, Paju, Kingu, Kürema-Toa
RRV 32	Nõmmemaa kivitülv	Nõmmemaa küla, Nõmmemaa-Toa, Männiku
RRV 31	Linamaa kivi I	Nõmmemaa küla, Musa-Linama
RRV 31a	Linamaa kivi II	Nõmmemaa küla, Musa-Linama

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused ja kehtivad piirangud:

[Kaitseala, püsielupaiga ja kaitstava looduse üksikobjekti kaitsekord määratakse kaitse-eeskirjaga](#)

5.4. Euroopa Liidu Natura 2000 võrgustiku alad

Alus: [Looduskaitseseadus](#); [Hoiualade kaitse alla võtmine Lääne maakonnas](#)

Õiguslikult põhineb Euroopa Liidu liikmesriike ühendava [Natura-võrgustiku loomine](#) kahel EL direktiivil – nn [linnudirektiivil](#) (direktiiv 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta), mille eesmärk on kaitsta linde, ning nn [loodusdirektiivil](#) (direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ja loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta), mille ülesanne on kaitsta looma- ja taimeliike ning nende elupaiku ja kasvukohti.

Liigid ja elupaigatüübid, mille kaitseks tuleb luua Natura 2000 alad, on kirjas loodus- ja linnudirektiivi lisades. Oluline on kaitsta elupaigatüüpe:

- mis on oma loodusliku levila piires kadumisoht;
- mille leviala on piiratud;
- mis esindavad elupaiga tüüpilisi omadusi vähemalt ühes [biogeograafilises piirkonnas](#).

Nõva vallas olevad Euroopa Natura 2000 võrgustiku alad on järgmised:

- Nõva–Osmussaare hoiuala
- Suursoo–Leidissoo hoiuala

5.5. Miljööväärtuslikud maastikualad

Täiendused ja täpsustused: Läänemaa Maakonnaplaneering Teemaplaneering [“Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”](#); [Eesti Keskkonnastrateegia](#); [Looduskaitseseadus](#)

Nõva valla miljööväärtuslike alade kaitse- ja kasutustingimuste seadmisel võetakse aluseks Läänemaa Maakonnaplaneering Teemaplaneering [“Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused”](#)

Nõva valla miljööväärtuslikud alad:

Lepajõe – Nõva – Peraküla – Dirhami

Ala klass: I

Ala tüüp: põhiliselt loodusmaastik

Ala pindala: 4280 ha

Ala asukoht: Läänemaa, Noarootsi vald ja Nõva vald

Ala tähtsus: riiklik

Nõva vald määratleb käesoleva üldplaneeringuga järgmised miljööväärtuslikud rohealad, mis peavad säilima ning tuleb korrastada:

Nimetus	Piirkond
Veskijärv ja ääred	Vaisi, Nõmmemaa
Veskijõe - Lepaangu	Nõva, Vaisi
Peraküla rand	Peraküla, Rannaküla

Üldplaneeringu kaardil on miljööväärtuslikud rohealad tähistatud erksinise katkendjoonega.

Üksikobjektidele ja aladele seatavad täiendavad tingimused:

Nimetus	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
Veskijärv ja ääred	Tuleb säilitada looduslik pinnas, vajadusel puhastada	Elamupiirkond peab arvestama ümbritsevat keskkonda ning maksimaalselt säilitama looduslikku pinnast
Veskijõe - Lepaangu	Tuleb säilitada looduslik pinnas, vajadusel puhastada	Üks hoone ja kaks abihoonet võib rajada
Peraküla rand	Tuleb säilitada looduslik pinnas, vajadusel puhastada, puhkekohad	Hooneid ei ole lubatud rajada

Kasutus- ja ehitustingimused miljööväärtuslikel aladel:

- Väärtuslikule maastikule ei ehitata olulise ruumilise mõjuga objekte ega püstitata kõrgehitisi või rajatise nagu mastid, tuulegeneraatorid jms ilma äärmise vajaduseta.
- Majandustegevus ja maastikuhooldus väärtuslikel maastikel korraldatakse maastikuhoolduskava alusel.
- Vaated väärtuslikele maastikele ja vaatamisväärsustele peavad olema avatud.
- Ehitamisel väärtusliku maastiku alale tuleb jälgida kohalikku ehitustraditsiooni ning hooned hoolikalt maastikku sobitada. Väljaspool külasüdamikke hajaasustuses eelistada ehitamist endisaegsetele õuealadele (vanadele alusmüüridele).
- Kui juurdepääs väärtusliku maastiku alal asuvale kallasrajale või muu huviväärse avaliku objektini on maaomaniku poolt piiratud mootorsõidukiga liiklemiseks, tuleb infotahvilil selgitada jalgsi edasimineku võimalusi ja huviväärsuse kaugust.
- Väärtuslikel maastikel asuvad põllumaad ja kultuurrohumaad tuleb hoida kasutuses.
- Väärtuslikel maastikel asuvatel rannaniitudel on vajalik niitmine ja karjatamine, puisniitudel poollooduslike koosluste hooldustööd (niitmine, võsa raiumine, vanade puude väljaraiumine ja juurimine, okste põletamine jms).

5.6. Keskkonnatundlikud alad

Nõrgalt kaitstud põhjaveega alad asuvad järgmistes külates:

- Vaisi
- Nõva

5.7. Rohealad

Rohealadena klassifitseeritakse pargid, haljasalad, parkmetsad, looduslikud haljasmaad, kaitsehaljastusmaa, hekid, puisniidud.

Rohealad tõstavad elukeskkonna kvaliteeti, on sobilikud vabaaja veetmiseks ja pakub võimalusi vabaõhus sportimiseks ning harrastusteks.

Rohelise puhkeala arendamine toimub maaomaniku ja omavalitsuse vahelisel kokkuleppel.

Nõva vallas on rohealadena reserveeritud:

Nr	Nimetus	Piirkond
HP1	Männik	Rannaküla
HP2	Koolipark	Nõva
HP3	Mõisa tänava äär	Nõva
HP4	Kõrtsi tn äär	Nõva
HP5	Kalmistu äär	Nõva
HP6	Harju-Risti - Nõva teeäär	Nõva
HP7	Kaitsehaljastusala	Vaisi
HP8	Kaitsehaljastusala	Vaisi
HP9	Peraküla roheala	Peraküla
HP10	Kaitsehaljastusala	Peraküla
HP11	Põlluotsa parkmets	Peraküla
HP12	Tusari haljasalad	Tusari
HP13	Hindaste roheala	Hindaste
HP14	Kaitsehaljastusala	Variku
HP15	Kangru	Rannaküla

Üldplaneeringu kaardil on rohealad tähistatud tumerohelise värviga ja tähisega HP.

Üksikobjektidele ja aladele seatavad täiendavad tingimused:

Nimetus	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
Männik	Korrastatud haljasala (pidev hooldamine)	Hooneid ei ole lubatud rajada
Koolipark	Park korrastada, istutada uued puud, atraksioonid, infotahvlid	Hooneid ei ole lubatud rajada
Mõisa tänava äär	Kõrghaljastuse rajamine	Hooneid ei ole lubatud rajada
Kõrtsi tn äär	Kõrghaljastuse rajamine	Hooneid ei ole lubatud rajada
Kalmistu äär	Korrastatud haljasala (pidev hooldamine)	Hooneid ei ole lubatud rajada
Harju-Risti - Nõva teeäär	Kadakad säilitada, uus kõrghaljastus	Hooneid ei ole lubatud rajada
Kaitsehaljastusala	Kõrghaljastuse rajamine	Hooneid ei ole lubatud rajada
Kaitsehaljastusala	Kõrghaljastuse rajamine	Hooneid ei ole lubatud rajada
Peraküla roheala	Korrastatud haljasala (pidev hooldamine), säilitada kõrghaljastus	Hooneid ei ole lubatud rajada
Kaitsehaljastusala	Korrastatud haljasala (pidev hooldamine), säilitada kõrghaljastus	Hooneid ei ole lubatud rajada
Põlluotsa parkmets	Korrastatud haljasala (pidev hooldamine), säilitada kõrghaljastus	Hooneid ei ole lubatud rajada
Tusari haljasalad	Madalhaljastatud alad (pidev hooldamine)	Hooneid ei ole lubatud rajada
Hindaste roheala	Kõrghaljastuse rajamine	Hooneid ei ole lubatud rajada
Kaitsehaljastusala	Kõrghaljastuse rajamine	Hooneid ei ole lubatud rajada
Kangru	Korrastatud haljasala (pidev hooldamine), säilitada kõrghaljastus	Hooneid ei ole lubatud rajada

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Nimetatud aladel on nõutav loodusliku pinnase säilitamine, vajadusel maastikuhooldus ning jäätmekäitlus.
- Nendele aladele on ehitamine üldjuhul keelatud. Arendustegevus toimub detailplaneeringute alusel.
- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide ja mõjude analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.

5.8. Vee-ala ja kallas

Täiendused ja täpsustused: [Looduskaitseseadus](#); [Veeseadus](#)

Nõva vald piirneb põhjaosas Soome lahega. Suur osa rannikumerest ja rannast on liivane. Liivarand on suure puhkemajandusliku tähtsusega. Liiv puhtas rannas «laulab» – tekitab häält, kui liivaterad üksteise vastu kindla nurga all hõõrduvad. Esineb ka kiviseid rannikulõike, nt Liivase ja Toomaninal, kus rändrahnude seas leidub haruldasi gneissbretšarahne – omapärase välimusega tardkivimeid. Toomaninal paljanduvad veepiiril jõhvi lademe paeplaadid rohkete kivististega.

Vallas on mitmeid väikejärvi. Neist suurimad on Veskijärv, Hindaste järv ja Lepaaugu järv. Tuntud on ka Toatse järved ja Mustjärv.

Veskijärve pindala on 1,92 km², suurim sügavus 3 meetrit. Järve ümbritsevad loode ja põhja poolt vanad lited, mujalt raba ja soostunud alad. Kaldavöötmes on põhi valdavalt liivane või turbane, kirdes ja idaosas ka kiviklibune, sügavamal mudane. Järv on segatoiteline. Järvekaldal on puhke- ja telkimiskoht, mille arendamise ja hooldamisega tegeleb Riigimetsa Majandamise Keskus (edaspidi RMK). Veskijärv on üksikobjektina looduskaitse all.

Hindaste järve pindala on umbes 0,8 km², suurim sügavus 1,5 meetrit. Järve ümbritsevad soostunud alad, järv kasvab kinni. Hindaste järv on segatoiteline.

Lepaaugu järve pindala on ligikaudu 0,2 km², keskmine sügavus 0,7 meetrit. Järve kaldad ja põhi on liivased, vaid idakallas on kohati soostunud. Järve keskosas on madalik.

Suur Toatse järve pindala on 220 m², suurim sügavus ligi 2 meetrit. Järv on segatoiteline, osaliselt liivase põhjaga. Väike Toatse järv (pindala 40 m²) ja Mustjärv (pindala 200 m²) on huumustoitelised rabajärved.

Jõgedest on suurimad Nõva jõgi ja Veski jõgi, mis kuuluvad Soome lahe vesikonda. Jõgesid on süvendatud ja õgvendatud.

Veski jõe pikkus koos ülemjooksuks loetava Tulimurru jõega on 12 km. Jõgi saab alguse Hindaste järvest ja suubub Keibu lahte. Jõe suue rändab, s.t tuul kuhjab liivavallid suudme ette ning jõgi peab merrepääsuks rajama uue tee.

Nõva jõe pikkus on 22 km. Jõgi saab alguse Leidissoo idaservast ja suubub samuti Keibu lahte.

Kallas on järve, jõge, veehoidlat, oja, allikat või maaparandussüsteemi eesvoolu ääristav ja erinõuete kohaselt kasutatav maismaavöönd. Kalda kaitse eesmärk on kaldal asuvate looduskoosluste säilitamine, inimtegevusest lähtuva kahjuliku mõju piiramine, kalda eripära arvestava asustuse suunamine ning seal vaba liikumise ja juurdepääsu tagamine. Looduskaitseseadusest tulenevalt on kalda piiranguvöönd ja kalda ehituskeeluvöönd.

Veeseadusest tulenevalt on kalda veekaitsevöönd ja kaldal avalik kallasrada. Nimetatud vööndite laiuse arvestamise lähtejoon on põhikaardile kantud veekogu piir.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

Kalda piiranguvöönd

- mere rannal 200 meetrit;
- üle kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul, kanalil ning veejuhtmel 100 meetrit;
- kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul, kanalil, veejuhtmel, välja arvatud drenid ja kollektorid, ning allikal 50 meetrit.

Kalda piiranguvööndis on keelatud ilma kehtestatud detailplaneeringuta maa-ala kruntideks jagamine.

Kalda ehituskeeluvöönd

- mere rannal 100 meetrit;
- üle kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul, kanalil ning veejuhtmel 50 meetrit;
- kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul, kanalil ja veejuhtmel, välja arvatud drenid ja kollektorid, ning allikal 25 meetrit.

Rannal ja järve või jõe kaldal metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd ranna või kalda piiranguvööndi piirini.

Kaldal ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud.

Veekaitsevöönd

Veekaitsevöödi ulatus tavalisest veepiirist on:

- merel 20 meetrit;
- järvedel, veehoidlatel, jõgedel, ojadel, allikatel, peakraavidel ja kanalitel ning maaparandussüsteemide eesvooludel – 10 m.
- maaparandussüsteemide eesvooludel valgalaga alla 10 km² – 1 m.

Kallasrada

Kallasraja laius on mere ääres 10 meetrit ja teistel veekogudel 4 m, mida mööda võib vabalt ja takistamatult veekogu ääres liikuda.

Kallasraja kasutaja ei tohi kallasraja kasutamisega kahjustada kaldaomaniku vara. Kinnisasja valdaja on kohustatud tagama inimeste ja loomade vaba läbipääsu kallasrajale.

Vee kaitsmiseks hajureostuse eest ja veekogu kallaste uhtumise vältimiseks moodustatakse veekogu kaldaalal veekaitsevöönd.

Avalikud juurdepääsuteed veekogude kallasradadele on kantud üldplaneeringu kaardile.

Ehituskeeluvööndi vähendamine

Ehituskeeluvööndi vähendamine toimub Looduskaitseaduses § 40. Ranna ja kalda ehituskeeluvööndi suurendamine ja vähendamine sätestatu alusel.

Ehituskeeluvööndi vähendamise taotlemisel on kohustuslik detailplaneeringu koostamine.

Detailplaneeringuga on vähendatud ehituskeeluvööndit järgmistel Nõva valla rannäärsetele kinnistutel:

1. Ranna-Tooma II kinnistu detailplaneering: Sõnajala (katastritunnus 53101:001:0129), Kibuvitsa (katastritunnus 53101:001:0127), Nõmmeliiva (katastritunnus 53101:001:0125) ja Pihlaka (katastritunnus 53101:001:0123) kinnistutele on antud ehitusõigus 100-le meetrile keskkonnaministri kirjaga nr 16-6/2920-2 10.06.2004.a.

2. Suurekivi kinnistu detailplaneering: Suurekivi kinnistule (katastritunnus 53101:001:0074) on antud ehitusõigus 50-le meetrile keskkonnaministri kirjaga nr 16-3/17609-6 06.11.2008.a.

Vastavalt Looduskaitseaduse § 38 lõike 4 punktile 1 ei laiene ehituskeeld hajaasustuses olemasoleva ehitise õuemaale ehitatavale uuele hoonele, mis ei jää veekaitsevööndisse ning vastavalt sama lõike punktile 5 olemasoleva ehitise esmakordsele juurdeehitisele juhul, kui juurdeehitise maht on väiksem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubatuurist. Rannaküla külas Keibu lahe ääres asuvas nn. Käbikülas asuvad elamud juba ajalooliselt merele väga lähedal kuna tegemist on vana kalurikülaga. Nendele rannäärsetele kruntidele tohib ehitada uusi hooneid katastrikaardil näidatud õuealale.

Käbiküla kalurikülas on ranna ääres asuvate elamute kaitseks vaja ehitada kaldakindlustused.

Lautrikohad

Lauter on looduslik randumiskoht veekogu ääres. Lautrikoha eripäraks on see, et sinna saab randuda ja vajadusel paati kuivale tõmmata, mitte silduda.

Lautrikohad asuvad Rannaküla kalurikülas (Käbiküla) ning Veskijõe ja Lepaoja vahelisel rannal. Uusi lautrikohti ei planeerita. Jetide ja skuutritega tohib merele minna vaid sadamast.

5.9. Maavarad

Maavaradest leidub Nõva valla territooriumil turvast, maaainest ja liiva. Hetkel on uuritud alad järgmised:

- Hindaste ehitusliiv
- Variku ehitusliiv
- Hindaste maaaines
- Leidisoo turvas
- Suursoo turbamaardla

5.10. Metsamajandusmaad

Täiendused ja täpsustused: [Metsaseadus](#)

Siia alla klassifitseeritakse kõik metsaga kaetud alad.

Metsaks loetakse puittaimestiku kasvukohta pindalaga 0,5 ha või enam, mis vastab vähemalt ühele alljärgnevatest nõuetest:

- 1) seal kasvavad puud kõrgusega vähemalt 1,3 m ja puuvõrade liitusega vähemalt 30 protsenti;
- 2) seda majandatakse puidu ja teiste metsasaaduste saamiseks või seal säilitatakse puittaimestikku käesolevas seaduses nimetatud viisidel kasutamiseks.

Väärtuslike metsamaadena säilitakse kõik metsad, millele ei ole antud uut juhtotstarvet. Uusi metsamaid juurde ei ole planeeritud.

Nõva valla suuremad metsad asuvad Vaisi, Variku ja Hindaste külade ümbruses.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Metsade arendamine ja hooldamine toimub koostatud metsahooldekavade alusel, mida koostavad metsaomanikud koostöös vastavate ametiasutustega.
- Nendele aladele on ehitamine üldjuhul keelatud. Arendustegevus toimub detailplaneeringute alusel.
- Vallateedel toimuvateks metsavedudeks on vajalik Nõva Vallavalitsuse kirjalik luba.

6. MAA-ALADE RESERVEERIMINE MAJANDUSKESKKONNAS

6.1. Majanduskeskkonnaga seotud alade arendamise eesmärgid

- Keskkonda mõjutava ettevõtluse piiramine looduskaunites kohtades ning elamualade lähedal.
- Olemasolevate tööstusalade efektiivsem kasutuselevõtmine
- Reguleeritud puhkemajandusliku iseloomuga äri- ja teenindussfääri arengu soodustamine looduskaunitel aladel.
- Täiendavate teenindus- ja tootmismaade määratlemine.

6.2. Tootmismaad

Täiendused ja täpsustused [Ehitusseadus](#)

Siia alla klassifitseeritakse maakasutajatena kõik tootmisega seotud ettevõtted (tootmine, tööstus, loomakasvatus ja laohooned).

Käesoleva planeeringu käigus säilitatakse kõik olemasolevad tootmisega ja tööstusega seotud maaalad. Juurde on planeeritud tööstus- ja tootmismaid peamiselt olemasolevate alade laiendusena. Lisaks on reserveeritud mõned seni vähekasutatud ja väheviljakad põllumaad ning muud väheväärtuslikud maaalad lähtudes koha atraktiivsusest ettevõtjatele ning juba toimivate ettevõtete võimalikust laienemisest (senine juhtotstarve põllu- või metsamaa)

Reserveeritud alad:

Nr	Nimetus	Piirkond
TT1	Merimetsa	Rannaküla
TT2	Vaisi laut	Vaisi
TT3	Vaisi	Vaisi
TT4	Resvok	Variku
TT5	Tankla	Variku
TT6	Variku töökoda	Variku
TT7	Tatra laut	Variku
TT8	Lao	Variku
TT9	Nurme	Hindaste
TT10	Võrguplatsi	Rannaküla

Üldplaneeringu kaardil on tootmismaad tähistatud tumelilla värviga ja tähisega TT.

Üksikobjektidele ja -aladele seatavad täiendavad tingimused:

Nimetus	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
Merimetsa	Tootmise-, lao- ja tööstusala kõrvalfunktsiooniga teenindus, mitte loomakasvatus. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 15m.
Vaisi laut	Tootmise-, lao- ja tööstusala. Soovituslikult loomakasvatusega seotud tegevused.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 15m.
Vaisi	Tootmise-, lao- ja tööstusala, mitte loomakasvatus. Siseteedevõrgustik arendada. Ühinemine rajatavate ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Resvok	Tootmise-, lao- ja tööstusala kõrvalfunktsiooniga teenindus, mitte loomakasvatus. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 15m.
Tankla	Tootmise-, lao- ja tööstusala kõrvalfunktsiooniga teenindus. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 15m.
Variku töökoda	Tootmise-, lao- ja tööstusala kõrvalfunktsiooniga teenindus, mitte loomakasvatus. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Tatra laut	Tootmise-, lao- ja tööstusala. Soovituslikult loomakasvatusega seotud tegevused.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 15m.
Lao	Tootmise-, lao- ja tööstusala kõrvalfunktsiooniga teenindus.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 15m.
Nurme	Tootmise-, lao- ja tööstusala kõrvalfunktsiooniga teenindus.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 15m.
Võrguplatsi	Tootmismaa väikesadamaga	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 15m.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Tootmisega seotud rajatiste ja elamute vahele tuleb rajada roheline kõrghaljastusala minimaalselt 25 meetri laiuselt.
- Objektide ümbrus nõuab haljastuse lahendeid (arendaja valikul kas kõrg- või madalhaljastust);
- Juurdepääsu teed ei tohi segada elanike ja seal piirkonnas paiknevate ettevõtete elukorraldust
- Uutel aladel tuleb kasutusele võtta kaasaegsed kommunikatsioonilahendid.
- Kommunikatsioonilahendid realiseeritakse arendajate ja omavalituse koostööna.
- Alade kasutuselevõtmine toimub koostatava detailplaneeringu alusel.
- Ehitised peavad sobima ümbruskonna arhitektuuriliste lahenditega.
- Lagunenud tootmisobjektid tuleks lammutada ja likvideerida.
- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.

6.3. Kaubandus-, teenindus- ja büroohoonete maa

Täiendused ja täpsustused [Ehitusseadus](#)

Siia alla klassifitseeritakse kõik kaubandusega ja teenuseid pakkuvad ettevõtlusvormid, kaasarnvatud ka turismi-teenus (kämping, majutus, toitlustus, atraktsioonid jne.).

Teenuste arendamine loob uusi töökohtasid piirkonda ning aitab kaasajastada infrastruktuuri.

Nõva vallas on juba mitmeid konkurentsivõimelisi teenuste pakkujaid, kelle sooviks oli kavandada kõnesolevaks otstarbeks täiendavaid maa-alasid. Juurdepääsu teed jõgede äärde on planeeritud peamiselt turismiteenuste pakkujate aladele, et tagada kontroll ja jäätmekäitlusega seotud lahendid.

Reserveeritud alad:

Nr	Nimetus	Piirkond
B1	Nõva sadama ümbrus	Rannaküla
B2	Kontori ümbrus	Rannaküla
B3	Kaarli	Nõva
B4	Laimi	Nõva
B5	Mõisa tänava ääres	Nõva
B6	Metskonna	Nõva
B7	Jahimaja	Nõva
B8	Veskijõe	Vaisi
B9	Gabriela	Peraküla
B10	Haljandi	Variku
B11	Nurme	Hindaste
B13	Pähklipure	Peraküla
B14	Peraküla ristmik	Tusari
B15	Vana kauplus	Nõva
B16	Vana kordon	Rannaküla
B17	Põlendma	Variku
B18	Kondimaa-Kooli	Variku

Üldplaneeringu kaardil on kaubandus-, teenindus- ja büroohoonete maad tähistatud punase värviga ja tähisega B.

Üksikobjektidele ja aladele seatavad täiendavad tingimused:

Nimetus	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
Nõva sadama ümbrus	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Kontori ümbrus	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Kaarli	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Laimi	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.

Mõisa tänava ääres	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Metskonna	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Jahimaja	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Veskijõe	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Gabriela	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Haljandi	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal. Ühinemine rajatava ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Nurme	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Pähklipure	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Peraküla ristmik	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Vana kauplus	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Vana kordon	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Põlendma	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.
Kondimaa-Kooli	Teeninduse ja müügiga seotud tegevusteks. Parkimise korraldamine alal.	Detailplaneeringu koostamise kohustusega ala. Hoonete kõrgus kuni 9m.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Alade kasutuselevõtt toimub detailplaneeringute alusel.
- Maa-aladel peab olema tagatud avalik juurdepääs, samas peab juurdepääs ja tegevus olema tagatud nii, et see ei segaks ega häiriks muud elukorraldust.
- Tootmisrajatiste ja elamute vahele tuleb rajada roheline ala minimaalselt 25 meetri laiuselt.
- Liikluskorraldus sisaldab liiklusvahendite nõuetekohast parkimist ning viidamajandust. Parkimine peab toimuma samal maa-alal, kui ei ole saavutatud muid kokkuleppeid.
- Objektide ümbrus nõuab kõrghaljastuse lahendeid.
- Maa-alade kasutusvõtule peab eelnema hügieeni- ja jäätmekäitlus korraldus, ohutust ja riske vähendavate meetmete realiseerimine.
- Hooned ja rajatised peavad arhitektuuriliselt sobima ümbritseva keskkonnaga. Lagunenud hooned tuleb likvideerida.

- Suuremale rahvaarvule suunatud tegevuste puhul tuleb tagada ka turvalisus ning ohutus. Vajadusel võib soovitada maa-alade või selle osade ümber ehitada turvalisuse suurendamiseks keskkonda sobivad piirdeaiad.

6.4. Põllumajandusmaad

Täiendused ja täpsustused [Eesti Keskkonnastrateegia](#); [Maaparandusseadus](#); [Asjaõigusseadus](#)

Siia alla klassifitseeritakse kõik põllumajandusega seotud alad (põllud, karjamaad).

Põllumajanduse seotud tootmine on küllalt tähtis ettevõtlusharu Nõva vallas ning seetõttu on seatud eesmärgiks säilitada peamised tootlikud põllumajandusmaad. Põllumaad, mis antud üldplaneeringu käigus on saanud uue juhtotstarbe on vähetootlikud või paiknevad selleks ebasobivas piirkonnas. Kuni uute alade täpsemate planeeringute selgumiseni kasutatakse neid maaalaseid põllumajanduslikuks otstarbeks.

Väärtuslike põllumaadena säilitakse kõik põllumaad, millele ei ole antud uut juhtotstarvet. Uusi põllumaid juurde ei ole planeeritud.

Suuremad põllumaad asuvad Tusari ja Hindaste külades.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Väärtuslikud põllumaad tuleb säilitada põllumajanduslikuks tootmiseks ja nendele tuleb tagada juurdepääsu võimalused.
- Põhja- ja pinnavee kaitseks põllumajanduslikest reostusallikatest pärineva reostuse ennetamiseks ja piiramiseks tuleb jälgida Vabariigi Valituse määrusega kehtestatud mineraalväetiste, sõnniku ning silomahla kasutamise ja hoidmise nõudeid.
- Põllumajanduslike massiivide vahele on soovitatav jätta metsatukad, mille laius oleks vähemalt 3x puude kõrgus
- Säilitada tuleks aladel paiknevad miljööväärtuslikud objektid.
- Väärtuslikud põllumaad on põllud, mille suurus on üle 5 ha.

6.5. Karjäärid

Täiendused ja täpsustused [Maapõueseadus](#)

Siia alla klassifitseeritakse kõik mäetööstuse alad (karjäärid, kaevandused).

Alad ja seatavad tingimused:

Nr	Nimetus	Piirkond	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
TM1	Variku ehitusliiv	Variku	Alal lubatud maavarade kaevandamine, pärast kaevandamist korrastada ja luua puhkeala.	Hoonete rajamine on keelatud
TM2	Tuhanõmme kruusakarjäär	Variku	Alal lubatud maavarade kaevandamine, pärast kaevandamist korrastada.	Hoonete rajamine on keelatud
TM3	Säälepa karjäär	Variku	Alal lubatud maavarade kaevandamine, pärast kaevandamist korrastada.	Hoonete rajamine on keelatud

Üldplaneeringu kaardil on karjäärid tähistatud lilla viirutusega ja tähisega TM.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Maardlate arendamise kavatsusest tuleb teavitada kohalikku omavalitsust ja keskkonnaametit.

- Kaevandamisel tuleb rakendada tehnoloogiaid, mille puhul keskkonnale ja isikutele tekitatav kahju oleks minimaalne.
- Kaevandaja on kohustatud rakendama abinõusid keskkonnakahjustuste prognoosimiseks ja ennetamiseks, tekkinud keskkonnakahjustuste likvideerimiseks või leevendamiseks ning kaevandamisjärgsete võimalike kahjustuste tekkimise jälgimiseks.
- Uute kaevanduste avamine ja olemasolevate kaevanduste laiendamine toimub ainult detailplaneeringute ja keskkonnamõjude hindamise alusel.
- Kaevandustööde lõppemisel tuleb kaevandusala haljastada ja luua vabaaja ala või kasutada põllumajanduses.

7. MAA-ALADE RESERVEERIMINE ELU- JA SOTSIAALKESKKONNAS

7.1. Elu- ja sotsiaalkeskkonnaga seotud alade arendamise eesmärgid

- Rahuliku ja turvalise elukeskkonna säilitamine ja arendamine.
- Sotsiaal-, tervishoiu-, hariduse-, kultuuri- ja spordiobjektide kaasajastamine.

7.2. Elamumaad

Täiendused ja täpsustused: [Ehitusseadus](#)

Selgitus:

Siia alla klassifitseeritakse kõik elamuehitusega seotud alad (pere- ja ridaelamud, korterelamud). Elamuehituses eelistatakse keskustele sobivates maastaapides elamute (ühepereelamud ja ridaelamud) rajamist erakapitali baasil. Üldplaneeringuga ei muudeta oluliselt ajalooliselt väljakujunenud asustusmustrit Nõva vallas. Säilitatakse kõik olemasolevad elamud.

Reserveeritud alad:

Nr	Nimetus	Küla
	Pere- ja ridaelamud	
EV1	Rannaküla	Rannaküla
EV2	Kangru ümbruses	Rannaküla
EV3	Rannaküla teeäär	Rannaküla
EV4	Ambulatooriumi taga	Nõva
EV5	Uus-Pagari	Nõva
EV6	Tallimaad	Nõva
EV7	Treiali	Nõva
EV8	Nõva noorteküla	Nõva
EV9	Põdraste	Nõva
EV10	Lepiku	Vaisi
RV11	Vaisi	Vaisi
EV12	Nõva keskus	Nõva
EV13	Seljandiku	Vaisi
EV14	Peraküla	Peraküla

EV15	Peraküla – Uuetoa	Tusari
EV16	Kastani	Peraküla
EV17	Ristmiku	Tusari
EV18	Kergasmäe	Tusari
EV19	Targama	Tusari
EV20	Nõmmemaa	Nõmmemaa
EV21	Sooklanõmme	Variku
EV22	Vainu	Variku
EV23	Inka	Hindaste
EV24	Vanakse	Variku
EV25	Päliste	Nõva
EV26	Veskijärve	Nõmmemaa
EV27	Sassi	Variku
EV28	Suure-Tatra II	Variku
EV29	Metsniku	Nõva
EV30	Heinamaru	Variku
EV31	Nõmmemaa 2	Nõmmemaa
	Kortermajad	
EK1	Rannaküla	Rannaküla
EK2	Nõva keskus	Nõva
EK3	Variku keskus	Variku

Üldplaneeringu kaardil on elamumaad tähistatud kollase värviga ja tähisega EV.

Üksikobjektidele ja aladele seatavad täiendavad tingimused:

Nimetus	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
Pere- ja ridaelamud		
Rannaküla	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, puhta põranda pind +2,00m tavalisest veepiirist, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Kangru ümbruses	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, puhta põranda pind +2,00m tavalisest veepiirist, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Rannaküla teeäär	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine, jäätmekäitlus, siseteevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, puhta põranda pind +2,00m tavalisest veepiirist, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Ambulatooriumi taga	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 5000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni,

	soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	elamute vaheline kaugus min. 20m, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, puhta põranda pind +2,00m tavalisest veepiirist, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Uus-Pagari	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 2700m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Tallimaad	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 6000-8000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Treiali	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine ja säilitamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Nõva noorteküla	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Põdraste	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Lepiku	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Vaisi	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega,	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.

	piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	
Nõva keskus	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 5000-7000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Seljandiku	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Peraküla	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine ja säilitamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega.	Krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Peraküla – Uuetoa	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad.	Krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Kastani	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Ristmiku	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000 - 10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Kergasmäe	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine ja rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringud kohustuslikud, krundi suurus min. 8000 - 10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Targama	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000 - 10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.

Nõmmemaa	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine ja rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000 - 10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Sooklanõmme	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega, säilitada kiviaiad.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Vainu	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, ühinemine ühiskommunikatsioonidega.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000 - 10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Inka	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Vanakse	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Päliste	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, piirdeaiad kruntide ümber ei ole soovituslikud, tuleb arvestada tõllateega.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Veskijärve	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine ja rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik, vabaaja alad.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Sassi	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine ja rajamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Suure-Tatra II	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse rajamine ja säilitamine, jäätmekäitlus, siseteedevõrgustik.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.

Metsniku	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine ja rajamine, jäätmekäitlus, siseteevõrgustik.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Heinamaru	Ühepere elamute ja kõrvalhoonete rajamine, ridaelamute rajamine ei ole soovituslik, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine ja rajamine, jäätmekäitlus, siseteevõrgustik.	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Nõmmemaa 2	Ühepere elamu ja kõrvalhoonete rajamine, parkimine korraldada alal, kõrghaljastuse säilitamine ja rajamine, jäätmekäitlus.	Krundi suurus min. 8000-10000m ² , max 2 korrust kuni 8,5m kõrguseni, 6m raadiusega maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.
Kortermajad		
Rannaküla	Korteriühistuste loomine, majade kaasajastamine, liitumine uute ühissüsteemidega	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 5000m ² , max 2 korrust kuni 9m kõrguseni, elamute vaheline kaugus 20m, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt.
Nõva keskus	Korteriühistuste loomine, majade kaasajastamine, liitumine uute ühissüsteemidega	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 5000m ² , max 3 korrust kuni 9m kõrguseni, elamute vaheline kaugus 20m, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt.
Variku keskus	Korteriühistuste loomine, majade kaasajastamine, liitumine uute ühissüsteemidega	Detailplaneeringu koostamise kohustus, krundi suurus min. 5000m ² , max 3 korrust kuni 9m kõrguseni, elamute vaheline kaugus 20m, ühiskommunikatsioonide rajamine arendaja poolt.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Elamuehituses eelistatakse ühepereelamute ja ridaelamute rajamist erakapitali baasil.
- Elamutele ehitamisel, juurdeehitiste ja abihoonete kavandamisel tuleb lähtuda ümbritseva keskkonna arhitektuuri mudelist.
- Elamute ümbruses tuleb säilitada ja luua haljastuse lahendid (arendaja valikul kas kõrg- või madalhaljastus).
- Normmüra taseme tagamiseks planeeritavatel aladel jäetakse kasvama maantee äärsed puud ja põõsad ning vajadusel istutatakse neid juurde.
- Uutele elamualadele juurdepääsude kavandamisel tuleb juhendada liiklusohutusest ja Maantee projekterimisnormide p. 5.2. nõuetest.
- Veekogude äärde elamute rajamisel tuleb arvestada Eesti Vabariigi seadustest tulenevaid piiranguid.
- Juurdepääsu teed ei tohi segada elanike ja seal piirkonnas paiknevate ettevõtete elukorraldust.
- Uutel aladel tuleb kasutusele võtta kaasaegsed kommunikatsioonilahendid.
- Kommunikatsioonilahendid realiseeritakse arendajate ja omavalituse koostööna.
- Alade kasutuselevõtmine toimub koostatava detailplaneeringu alusel, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.
- Uute elamupiirkondade detailplaneeringute koostamisel tuleb kavandada elamupiirkonda teenindavad parkimisalad, mänguväljakud ja puhkealad
- Soovituslik ehituskrundi suurus on Nõva külakeskuses alates 5000 m² ja majade vaheline kaugus minimaalselt 20 m.

- Hajaasustuses on minimaalne ehituskruundi suurus 8000 – 10000 ruutmeetrit.
- Elamualadele võib lubada kuni 10% teenindus või ühiskondlike hoonete maa kõrvalsihtotstarbe lubamist.
- Ühele krundile on lubatud ehitada 1 elamu ja 2 kõrvalhoonet.
- Korterelamute ehitamine ei ole aktsepteeritav, välja arvatud Variku, Rannaküla ja Nõva küla keskuste vastavatesse piirkondadesse.
- Soovituslik elamute kõrgus on kuni 2 korrust.
- Soovituslik on majadele rajada viilkatus ja sarnane katuse kaldenurk majade grupil.
- Tuletõrje veemahuti on kohustuslik alal.
- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.
- 6m raadiuses maja ümber ei ole soovituslik kõrghaljastus.

7.3. Puhke- ja virgestusmaa

Täiendused ja täpsustused [Ehitusseadus](#); [Eesti Keskkonnastrateegia](#)

Siia alla klassifitseeritakse kõik puhke ja vabaajaga seotud alad (külaplatsid, spordiväljakud, staadionid, supluskohad, mänguväljakud, matkarajad). Need alad on heakorrastatud haljas- ja metsaalad, kuhu on ehitatud minimaalselt teenindavaid ehitisi (puhke-, spordi-, kogunemisehitisi), eesmärgiga võimaldada välisõhus sportimist ja lõõgastumist, kasutamist väljasõidukohtadena, vabaõhuürituste korraldamist jms. Hoonete ja rajatiste pinna suhe krundi kogupinnaga on väike, põhiliseks kasutuseks on tegevus välisõhus. Antud teema all on käsitletud ka külaplatse, mida samuti spordiks, vabaõhuüritusteks ja vaba aja veetmiseks kasutatakse.

Reserveeritud alad:

Nr	Nimetus	Piirkond
	Matkarajad:	
MR2	Peraküla koolitee	Peraküla
MR3	Peraküla	Peraküla
MR4	Liivane ranna - Peraküla	Peraküla
MR6	Hindaste	Hindaste
MR7	Sadamast-Käbikülani	Rannaküla
	Külaplatsid/ mänguväljakud	
PP1	Rannaküla külaplats	Rannaküla
PP2	Käbiküla külaplats	Rannaküla
PP3	Nõva külaplats	Nõva
PP4	Vaisi vabaaja ala	Vaisi
PP5	Vaisi külaplats	Vaisi
PP6	Tusari vabaaja ala (ATV)	Tusari
PP7	Erita külaplats	Nõva
PP8	Tusari-Uustalu vabaaja ala	Tusari

PP9	Tagavalla külaplats	Variku
PP10	Peraküla külaplats	Peraküla
PP11	Veskijõe äärne vabaaja ala	Vaisi
PP12	Variku teerist	Vaisi
	Supluskohad:	
	Peraküla	Peraküla
	Kännualune	Rannaküla
	Lepaaugu	Vaisi

Üldplaneeringu kaardil on matkarajad tähistatud rohelise katkendjoonega ja tähisega MR ning puhke-ja virgestusmaad tähistatud pruuni värviga ja tähisega PP.

Üksikobjektidele ja aladele seatavad täiendavad tingimused:

Nimetus	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
Matkarajad:		
Peraküla koolitee	Matkarajad (parkla, jäätmekäitlus, infoviidad)	Hooneid ei ole lubatud rajada
Peraküla	Matkarajad on väljaarendatud RMK poolt ja arendatakse edasi	Hooneid ei ole lubatud rajada
Liivane ranna - Peraküla	Matkarajad on väljaarendatud RMK poolt ja arendatakse edasi	Hooneid ei ole lubatud rajada
Hindaste	Matkarajad (parkla, jäätmekäitlus, infoviidad)	Hooneid ei ole lubatud rajada
Sadamast-Käbikülani	Matkarajad (parkla, jäätmekäitlus, infoviidad)	Hooneid ei ole lubatud rajada
Külakeskused/platsid:		
Rannaküla külaplats	Ürituste ja vabaaja paik, jäätmekäitlus, parkimise korraldamine, valgustus, atraktsioonid.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised, hoonete rajamine on keelatud
Käbiküla külaplats	Ürituste ja vabaaja paik, jäätmekäitlus, parkimise korraldamine, valgustus,elektriühendus, atraktsioonid, paadikuur.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised.
Nõva külaplats	Ürituste ja vabaaja paik, jäätmekäitlus, parkimise korraldamine, valgustus, atraktsioonid.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised.
Vaisi vabaaja ala	Ürituste ja vabaaja paik, jäätmekäitlus, parkimise korraldamine, valgustus, atraktsioonid.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised.
Vaisi külaplats	Ürituste ja vabaaja paik, jäätmekäitlus, parkimise korraldamine, juurdepääsutee, valgustus,elektriühendus,atraktsioonid.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised.
Tusari vabaaja ala (ATV)	Ürituste ja vabaaja paik, maastikusõidukitele(ATV) sobilik krossirada, jäätmekäitlus, teedevõrgustiku rajamine, parkimise korraldamine, valgustus,	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised.

	atraktsioonid.	
Erita külaplats	Ürituste ja vabaaja paik, jäätmekäitlus, parkimise korraldamine, valgustus, elektriühendus, atraktsioonid, vana veski taastamine külakeskuseks.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised.
Tusari-Uustalu vabaaja ala	Ürituste ja vabaaja paik, jäätmekäitlus, parkimise korraldamine, valgustus, elektriühendus, juurepääsu tee, atraktsioonid.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised.
Tagavalla külaplats	Ürituste ja vabaaja paik, jäätmekäitlus, parkimise korraldamine, valgustus, atraktsioonid.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised.
Peraküla külaplats	Ürituste ja vabaaja paik, atraktsioonid.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised, hoonete rajamine on keelatud.
Veskijõe äärne vabaaja ala	Ürituste ja vabaaja paik, jäätmekäitlus, parkimise korraldamine, valgustus, atraktsioonid.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised.
Variku teerist	Vabaaja paik, jäätmekäitlus, parkimise korraldamine, valgustus, elektriühendus, atraktsioonid.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised.
Supluskohad:		
Peraküla	Arendab ja hooldab RMK	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised, hoonete rajamine on keelatud.
Kännualune	Jäätmekäitlus, juurdepääsu teed.	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised, hoonete rajamine on keelatud.
Lepaaugu	Arendab ja hooldab RMK	Kommunikatsioonide ja teenindusega seotud rajatised, hoonete rajamine on keelatud.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Kaasaegsed spordi ja vabaajaga seotud rajatised nõuavad juurdepääsu ja parkimise lahendeid ning vajalikke jäätmekäitlusega seotud lahendite väljatöötamist.
- Alade väljaarendamine nõuab haljastuse (arendaja valikul kas kõrg- või madalhaljastus) lahendeid.
- Juurdepääsu teed ei tohi segada elanikke ja teisi seal piirkonnas paiknevaid ettevõtteid.
- Uutel aladel tuleb kasutusele võtta kaasaegsed kommunikatsioonilahendid.
- Kommunikatsioonilahendid realiseeritakse arendajate ja omavalituse koostööna.
- Alade kasutuselevõtmine toimub koostatava detailplaneeringu alusel, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.
- Ehitised peavad sobima ümbruskonna arhitektuuriliste lahenditega ja miljööga.
- Elamute ja tootmishoonete ehitamine alale ei ole aktsepteeritav.
  - Veekogude äärde hoonete rajamisel tuleb arvestada Eesti Vabariigi seadustest tulenevaid piiranguid.
- Kruntide ümber on turvalisuse kaalutlusel soovitatav rajada piirdeaiad.
- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.

7.4. Ühiskondlike hoonete ala

Siia alla klassifitseeritakse kõik ühiskondlike hoonetega seotud alad (valitsus- ja ametiasutused, üldkasutatavad hooned nagu koolid, lasteaiad, kultuurimajad, külakeskused, raamatukogud, spordisaalid, noorte- ja huvikeskused, arstipunktid, haiglad, hooldekodud jne.).

Vajalik on ühiskondlike objektide korrastamine ümber- või juurdeehitamise teel ning mõningatele hoonetele uue funktsiooni leidmine. Käesoleva üldplaneeringuga on plaaneeritud ühe uue teenindusasutuse maa Nõva külasse.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Objektide ümbrus nõuab haljastuse lahendeid (arendaja valikul kas kõrg- või madalhaljastus).
- Juurdepääsu teed ei tohi segada elanike ja seal piirkonnas paiknevate ettevõtete elukorraldust.
- Uutel aladel tuleb kasutusele võtta kaasaegsed kommunikatsioonilahendid.
- Kommunikatsioonilahendid realiseeritakse arendajate ja omavalituse koostööna.
- Alade kasutuselevõtmine toimub koostatava detailplaneeringu alusel, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.
- Ehitised peavad sobima ümbruskonna arhitektuuriliste lahenditega.
- Ehitamisel, juurdeehitiste ja abihoonete kavandamisel tuleb lähtuda ümbritseva keskkonna arhitektuuri mudelist.
- Veekogude äärde hoonete rajamisel tuleb arvestada Eesti Vabariigi seadustest tulenevaid piiranguid.
- Detailplaneeringute koostamisel tuleb kavandada parkimisega seotud lahendid.
- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.

7.5. Miljööväärtuslikud rajatised ja alad

Planeerimisseaduse §8 lg 3.6 seab üldplaneeringu üheks eesmärgiks miljööväärtuslikud hoonestusalad määramise ning nende kaitse- ja kasutamistingimuste seadmise.

Miljööväärtuslikud hoonestusalad on ajalooliselt väljakujunenud hoonestusviisi, haljastuse, ühtse ja omanäolise arhitektuuriga maa-ala, mis moodustab säilitamist vääri tervikliku miljöö.

Nõva valla kultuuriajaloo tähtsamad miljööväärtuslikud hoonestusalad ja neile seatavad tingimused on:

Nimetus	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
Peraküla	Külamiljöö säilitamine, piirdeaiaid ühes stiilis ja mitte üle 1,2m	Uued ehitised ja hooned peavad järgima olemas olevat stiili. Palkmajad või puitvoodriga hooned.
Kürema	Külamiljöö säilitamine, piirdeaiaid ühes stiilis ja mitte üle 1,2m, soovituslik on kiviaedade säilitamine ja taastamine.	Uued ehitised ja hooned peavad järgima olemas olevat stiili. Palkmajad või puitvoodriga hooned.
Vaisi	Külamiljöö säilitamine, piirdeaiaid ühes stiilis ja mitte üle 1,2m	Uued ehitised ja hooned peavad järgima olemas olevat stiili. Palkmajad või puitvoodriga hooned.

Üldplaneeringu kaardil on miljööväärtuslikud hoonestusalad tähistatud pruuni katkendjoonega

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Miljööväärtuslikule hoonestusalale on keelatud projekteerida ja ehitada hoonestusala arhitektuuri ja hoonestustavadega kokkusobimatuid ehitisi

- Ehitiste rekonstrueerimisel tuleb erilist tähelepanu pöörata miljöösobivusele ja restaureerimise kvaliteedile.
- Keelatud on rajada ehitisi, mille kasutamisega kaasnevad kahjulikud mõjud keskkonnale

Vaatamata hõredale asustusele on Nõval rohkelt märke meie esivanemate tegevusest ehk pärandkultuuri. Oma kultuuripärandi säilitamise, mäletamise ja väärtustamise kaudu saame säilitada kohalikku identiteeti ning tõsta ümbruskonna väärtust puhkealana ja turismipiirkonnana. Nõva vallavalitsus teeb ettepaneku võtta kohalikku kultuuriväärtusega objektide nimekirja järgmised objektid:

nr	Objekt	Asukoht
1	Vaisi vesiveski	Vaisi
2	Peraküla saekaater	Peraküla
3	Vaisi pritsukuur	Vaisi
4	Lubjamägi	Nõva
5	Mõisapark	Nõva
6	Mõisa rehi	Nõva
7	Mõisaproua tõllatee	Nõva Rannaküla
8	Pärtli suitsusaun	Nõva
9	Mereäärsed kaevikud ja lasketiir	Peraküla
10	Rippsild	Rannaküla
11	Meremõis	Rannaküla
12	Säälepa mõis	Variku
13	Kürema kiviaiad	Variku
14	Sööru kelder ja kartuliaugud	Variku
15	Erita küla siloauk, tuuleveski, kartuliaugud, kool	Nõva
16	Palvemaja	Peraküla
17	Põlluotsa muuseum	Peraküla
18	Mugama rauapõletuskoht	Nõmmemaa
19	Hindaste tuuleveski	Hindaste
20	Masu mägi	Vaisi
21	Miiliaugud	Vaisi
22	Variku koolimaja	Variku
23	Mäe mõis	Variku
24	Kivikangru-Sõjalõpe koht	Variku
25	Uuetoa rehetare	Vaisi
26	Peedi talu kõrvalhooned	Vaisi
27	Valgeposti	Variku

Kohalikud kultuuriväärtusega objektid on kantud kaardile tumerohelise rombikujulise tähisega.

7.6. Muinsuskaitse ja riikliku kaitse all oleva mälestise kaitsevöönd

Alus: [Muinsuskaitseseadus](#)

Muinsuskaitset korraldavad Kultuuriministeerium, Muinsuskaitseamet ning Nõva vallavalitsus.

Muinsuskaitseameti ning Nõva vallavalitsuse loata on kinnismälestisel keelatud järgmised tegevused:

- konserveerimine, restaureerimine ja remont;
- ehitamine, sealhulgas ehitise laiendamine juurde-, peale- või allaehitamise teel, ning lammutamine;
- katusealuse väljaehitamine ning kangialuse ja õuede kinni- ja täisehitamine;
- ajalooliselt väljakujunenud tänavatevõrgu, ehitusjoone ja kruntide (kinnistute) piiride muutmine ning kruntimine;
- krundi või kinnistu maakasutuse sihtotstarbe muutmine;
- katusemaastiku, ehitiste fassaadide, sealhulgas uste, akende, treppide, väravate jms muutmine;
- ehitisele seda kahjustavate või selle ilmet muutvate objektide, nagu reklaami ja info paigaldamine ning katusele tehnilise seadme paigaldamine, samuti muul viisil mälestise või muinsuskaitsealal paikneva ehitise ilme muutmine ja ehitusdetailide ümberpaigutamine;
- siseruumis avatud detailide, ehituselementide ja –konstruktsioonide algsest asukohast eemaldamine, katmine või nende muul viisil rikkumine;
- algupärasest erinevate ja algupäraseid matkivate ehitusmaterjalide kasutamine;
- teede, trasside ja võrkude rajamine ning remontimine;
- haljastus-, raie- ja kaevetööd, maaharimine ja õue ümberkujundamine;
- teisaldatavate äriotstarbeliste objektide (kiosk, müügipaviljon, välikohvik vms), valgustuse, tehnovõrkude ja –rajatiste ning reklaami paigutamine.

Kinnismälestise kaitseks kehtestatakse kaitsevöönd, millele laienevad kaitsekohustuse teatistes esitatud kitsendused.

"Kultuurimälestistele kaitsevööndite määramine" Kultuuriministri 13. juuli 2006. a käskkiri nr 218 (RTL, 26.07.2006, 59, 1086)

Muinsuskaitseameti loata on kinnismälestise kaitsevööndis keelatud:

- maaharimine, ehitiste püstitamine, teede, kraavide ja trasside rajamine ning muud mulla- ja ehitustööd;
- puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine.

Avalik-õigusliku juriidilise isiku omandis oleva kinnisasjal asuva kinnismälestise juurde on igapäev vaba juurdepääs.

Eraõiguslik isik, kelle kinnisasjal mälestis asub või kelle kinnisasja tavakohane juurdepääsutee mälestiseni viib, peab tagama igapäev vaba läbipääsu mälestiseni päikesetõusust loojanguni. Mälestiseks olevasse ehitisse või selle õue pääseb omaniku või valdaja lubatud ajal ja korras.

Mälestist võib konserveerida, restaureerida või remontida ainult muinsuskaitse eritingimusi järgiva projekti alusel ja erialaspetsialisti muinsuskaitsele järelevalve all.

Muinsuskaitseala ja mälestise silueti nähtavuse ja vaadeldavuse tagamiseks tuleb detailplaneeringut koostades arvestada Muinsuskaitseametiga kooskõlastatud eritingimusi.

Nõva ajaloomälestised:

Jrk nr.	Reg nr	Mälestise nimi	Aadress
1	4078	Nõva kirikuaed "Kultuurimälestiseks tunnistamine" Kultuuriministri 19.03.1997 a. määrus nr.3, (RTL 1997, 65, 355)	Nõva küla
2	27141	Vabadussõja mälestussammas Kultuurimälestiseks tunnistamine" Kultuuriministri 26.06.2003. a käskkiri nr 116 (RTL, 2003, 78, 1155)	Nõva küla, Nõva kirikuaed

Nõva vallavalitsus teeb ettepaneku võtta muinsuskaitse alla järgmised objektid:

1. **Nõva kirik**, asukoht Nõva kirikuaed
2. **Peraküla munakivitee**, asukoht Peraküla. Peraküla munakivitee on juurdepääsuks Noarootsi valla territooriumil asuvatele tsaariaegse raadiojaama varemetele.

7.7. Riigikaitsemaa

Sii alla klassifitseeritakse kõik riigi ja sisekaitsega seotud alad (militaaralad, vanglad, lasketiirud). Nõva vallas ei ole ega ei planeerita riigikaitsega seotud alasid.

7.8. Kompaktse asustusega alad

Kompaktse asustusega alad on suuremates külakeskustes paiknevad selgelt piiritletavad hoonestatud alad, mida iseloomustavad üldjuhul ühised tehnovõrgud.

Käesoleva üldplaneeringuga tehakse ettepanek muuta kehtivat Lääne maakonna planeeringut järgmiselt: Muuta tiheasustusega alad Nõva vallas kompaktse asustusega aladeks, kus on detailplaneeringu koostamise kohustus. Kompaktse asustusega alad Nõva vallas on Nõva, Rannaküla, Vaisi ja Variku küla keskused.

Kompaktse asustusega alade piirid Nõva, Rannaküla, Vaisi ja Variku külas on kantud üldplaneeringu kaardile punase joonega.

7.9. Kalmistu

Nõva valla kalmistu asub Nõva külas. Uusi kalmistuid ei kavandata, vaid laiendatakse Nõva kalmistut.

Nimetus	Piirkond	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
Nõva kalmistu	Nõva	Kalmistuala koos laiendusega oleks korrastatud haljasala, jäätmete korjamine	Hooneid ei ole soovitatav rajada

8. TEHNILINE INFRASTRUKTUURIGA SEOTUD MAA-ALADE RESERVEERIMINE

8.1. Tehnilise infrastruktuuriga seotud alade arendamise eesmärgid

- Säästva ja jätkusuutliku arengu tagamine
- Elu- ja majanduskorralduse kvaliteedi tagatus
- Säilitada olemasolev väärtuslik looduskeskkond
- Parandada kohalikku elukvaliteeti.
- Tõsta ettevõtete konkurentsivõimet

8.2. Liiklusmaa

Täiendused ja täpsustused [Teeseadus](#); [Ehitusseadus](#); [Tee projekteerimise normid ja nõuded](#); [Tee ja tee kaitsevööndi kasutamise ja kaitsmise nõuded](#)

Siia alla klassifitseeritakse kõik liikluse ja selle korraldamisega seotud alad (teemaa, kergliiklustee maa, parkla maa, sadama maa, raudteemaa, lennuvälja maa, liiklust korraldava ja teenindava ehitise maa).

Avalikult kasutatavad teed on riigimaantee, kohalik tee, üldiseks või kohalikuks liiklemiseks ettenähtud talitee. Tee omaniku nõusolekul ja tingimustel ning vallavalitsuse ja eratee omaniku vahel sõlmitud lepingu alusel määrab eratee avalikuks kasutamiseks ning nimetab teehoiu korraldamise eest vastutava isiku vallavolikogu kohaliku omavalitsuse huvidest lähtudes. Lepingus nähakse ette eratee kasutamise kord ja tähistus, hüvitis eratee omanikule ning teehoiukulude kandjad. Avalikult kasutatavat teed võib kasutada igäüks Teeseaduses ja teistes õigusaktides sätestatud piirangutega.

Nõva valda läbivad kolm riigi kõrvalmaanteed: 11230 Harju-Risti–Riguldi–Võntküla, 16150 Vaisi–Kuijõe ja 16129 Nõva–Rannaküla maantee, neist viimane jääb kogu ulatuses Nõva valla piiresse. Riigiteede pikkus vallas on kokku 29,481 km, millest kõik on kõvakattega. Nõva vallavalitsuse hooldamisel olevaid ehk avalikult kasutatavaid teid on kokku 57,8 km, millest kõvakattega on 2,1 km.

Nõva valla territooriumil tegelevad riigi- ja vallateede hooldusega Lääne Teed OÜ, Pärnu Teedevalitsuse Lääne Osakond ja Nõva Vallavalitsus. Kogu informatsioon Nõva vallas olevate kohalike teede kohta on koondatud Nõva valla (kohaliku) teederegistrisse. Riiklikus teeregistris on registreeritud avalikuks kasutamiseks määratud erateed, riigimaanteede nimekirjas olevad teed, kohalikud teed ja metsateed (Teeseadus; Andmekogude seadus).

Olemasolev teedevõrk on oma tiheduselt rahuldav. Teede normaalse sõidetavuse tagamiseks ning parendamiseks on vajalik teedele tehtavat investeeringute mahtu suurendada. Edasine Nõva valla poolne areng on peamiselt suunatud olemasoleva teedevõrgu kvaliteedi tõstmisele.

Konkreetne kohaliku teedevõrgu arendamine toimub edaspidi teehoiukava alusel ja kõik muutused kajastatakse kohalikus teederegistris. Riiklikel teedel toimuv arendustöö toimub riiklike arengudokumentide alusel. Riigimaantee kaitsevööndis asub sõiduraja teljest mõõdetuna kuni 15 m kaugusele tee tehniline tsoon, kuhu saab vajaduse korral teha teelaienduse, rajada kergliiklustee või paigaldada kommunikatsioonid.

Kergliiklusteed

Kergliiklus on jalgsi, jalgrattaga, rulluisudega ja talvel suuskadega liiklemine.

Üldplaneeringu eesmärgiks kergliikluse osas on kergliikluse teede võrgustiku järk järguline väljaarendamine. Võrgustik ühendab omavahel vaba aja veetmise kohti, teenindus- äri,- ning elamupiirkondi.

Reserveeritud alad ja seatavad tingimused:

Nimetus	Piirkond
Rannaküla - Nõva	
Nõva keskus (Vallamajast - koolini)	
Nõva - Vaisi	
Vaisi - Variku	
Oti - Sihi	Rannaküla
Saeveski	Rannaküla
Mardi	Rannaküla
Nõmme	Rannaküla
Kruusiaugu	Nõva
Kadakatee	Nõva

Üldplaneeringu kaardil on kergliiklusteed tähistatud roosa punktiirjoonega.

- Kergliiklusteed peavad olema märgistatud, vajalikes osades valgustatud, lahendada tuleb jäätmekäitus, rajada tuleb puhkekohad.
- Tagada tuleb liiklusohutus

Mustkattega teed

Inimeste liikumisvõimaluste kvaliteedi parandamiseks ning looduskeskkonna ja elukeskkonna säästmiseks tolmust tuleb viia mustkatte alla tabelis nimetatud Nõva valla kohalikud teed.

Planeeritavate mustkattega teede äärsete maa-alade väärtus ja atraktiivsus kasvab kinnisvara arendajate ja ettevõtjate osas tunduvalt.

Reserveeritud alad:

Nimetus	Piirkond
Kontorist - töökojani	Rannaküla
Kaarli kõrts - Kalmistu (Kõrtsi tn)	Nõva
Vaisi külakeskuses	Vaisi
Rannaküla külakeskuses	Rannaküla
Nõva külakeskuses	Nõva
Veskijärve tee	Nõmmemaa
Paldermaa tee	Variku
Nurmetee	Variku
Liivanõmme tee	Rannaküla Peraküla

Üldplaneeringu kaardil on planeeritavad mustkattega teed tähistatud kollase joonega.

Parklad:

Vastavalt elanike soovile planeeritud uusi parkimisalasid eelkõige külaplatside ja külakeskuste juurde.

Reserveeritud alad ja seatavad tingimused:

Nimetus	Piirkond	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
Nõva kalmistu parkla	Nõva	Parkimiskoht tagada ~30 sõidukile, märgistada, jäätmekäitlus, valgustada.	Kõvakattega
Peraküla teeääres	Rannaküla	Parkimiskoht tagada ~15 sõidukile, märgistada, jäätmekäitlus.	Kruusa- või kõvakattega
Peraküla	Peraküla	Parkimiskoht tagada ~50 sõidukile, märgistada, jäätmekäitlus.	Kruusa-, munakivi- või kõvakattega

Üldplaneeringu kaardil on parklad tähistatud halli viirutusega ja tähisega LE.

Uued teed:

Mõned uued teed on vajalik planeerida, et tagada juurdepääs kinnistutele. Uusi teid on tarvis rajada uutesse elumupiirkondadesse, et tagada juurdepääs elamutele ja tagada ohutus.

Reserveeritud alad ja seatavad tingimused:

Nimetus	Piirkond	Kasutamise ja arendamise tingimused	Ehitustingimused
Rebasetee	Rannaküla	Juurdepääsu tagamiseks elamukruntidele.	Kruusa- või mustkattega tee.
Talliteed	Nõva	Juurdepääsu tagamiseks elamukruntidele.	Kruusa- või mustkattega tee.
Taalitee	Peraküla	Juurdepääsu tagamiseks elamukruntidele.	Kruusa- või mustkattega tee.
Reinutee	Peraküla	Juurdepääsu tagamiseks elamukruntidele.	Kruusa- või mustkattega tee.
Antsutee	Peraküla	Juurdepääsu tagamiseks elamukruntidele.	Kruusa- või mustkattega tee.
Ristmikutee	Tusari	Juurdepääsu tagamiseks elamukruntidele.	Kruusa- või mustkattega tee.
Jõesmäe	Tusari	Juurdepääsu tagamiseks elamukruntidele.	Kruusa
Peraküla-Mari	Peraküla	Juurdepääsu tagamiseks elamukruntidele.	Kruusa
Peraküla-Uuetoa	Tusari	Juurdepääsu tagamiseks elamukruntidele.	Kruusa

Üldplaneeringu kaardil on uued teed tähistatud sinise katkendjoonega ja tähisega LU.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Tee kaitse, teehoiu korraldamine, liiklusohutuse tagamine ning teelt lähtuvate keskkonnakahjulike ja inimestele ohtlike mõjude vähendamine toimub Eesti Vabariigi seaduste alusel.
- Riigimaanteed (põhimaanteed, tugimaanteed ja kõrvalmaanteed) kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 50m. Riigimaantee kaitsevööndis on teeomaniku nõusolekuta keelatud uute hoonete või rajatiste ehitamine.
- Kohaliku maantee kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 20m.
- Eratee kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 10m.
- Tänavade kaitsevööndi laius on tema piirist kuni 10m, vööndi laius nähakse ette detailplaneeringus.

- Riigimaantee kaitsevööndis asub mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge kuni 15m kaugusel tee tehniline tsoon
- Riigimaantee sanitaarkaitsevööndi (saaste, müra) laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 60m.
- Teedevõrgu arendamisel lähtutakse printsiibist, et igale avalikule objektile ja maa-alale oleks tagatud vaba juurdepääs.
- Uutele ehitistele ja rajatavatele objektidele tuleb kavandada ja välja arendada juurdepääsuteed.
- Kergliiklusteede arendamisel tuleb lähtuda eelkõige eesmärgist tõsta liikumise turvalisust.
- Teede ümbrus nõuab haljastuse lahendid (arendaja valikul kas kõrg- või madalhaljastus) lahendeid.
- Juurdepääsu teed tuleb projekteerida nii, et need ei sega elanikke ja teisi seal piirkonnas paiknevaid ettevõtteid.
- Juurdepääsuteede lahendid realiseeritakse arendajate ja omavalituse koostööna.
- Detailplaneeringute koostamisel tuleb kavandada parkimisega seotud lahendid.
- Eratee avalikuks kasutamiseks määramine toimub omaniku ja Nõva Vallavalituse vahel sõlmitud kokkuleppe alusel.
- Juhul kui eraõigusliku isiku maal asuvalt teelt on juurdepääs mitmele olemasolevale kinnistule ning kinnistute omanikel on tekkinud probleeme oma kinnistule juurdepääsuga, võib Nõva vallavolikogu määrata eelpool nimetatud eraõigusliku isiku maal asuva tee avalikult kasutatavaks teeks [Teeseaduse](#) sätestatud korras ja taotleda selle tee maa-ala sundvõõrandamist.
- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.

8.3. Liikluskorraldus

Liikluskorralduses käesolevas töös suuri muudatusi ette ei nähta. Fikseeriti soovitud kergliiklusteede võrgustik, mille realiseerimine liiklusohutuse tagamise mõttes on kohati väga oluline, eriti talveperioodil.

Uute objektide kavandamisel on vajalik kindlasti lahendada parkimisega seotud probleemid. Hetkel on kavandatud uusi parklaid külakeskustesse ja turismi objektide lähedusse.

Liikluskorraldust võib tulevikus muuta uute elamupiirkondade ja tootmisalade väljaehitamine, kus tuleb vastavad lahendid kavandada detailplaneeringutega.

8.4. Ühistransport

Valla keskust teenindab kaks ühistranspordiliini – Harjumaa Liinide autobuss, mis sõidab Tallinna suunas ja Haapsalu Autobaasi autobuss, mis ühendab valla asulaid maakonna keskuse Haapsaluga. Bussipeatused on kantud üldplaneeringu kaardile tähisega sinine B kollasel taustal.

8.5. Tehnoehitise maa

Täiendused ja täpsustused [Ehitusseadus](#); [Elektriohutusseadus](#); [Elektripaigaldise kaitsevööndi ulatus](#); [Asjaõigusseadus](#); [Elektroonilise side seadus](#); [Liinirajatise märgistamise nõuded ja kaitsevööndis tegutsemise eeskiri](#); [Surveseadme ohutuse seadus](#); [Surveseadme kaitsevööndi ulatus](#); [Veeseadus](#)

[Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seadus; Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ning analüüsimeetodid](#)

[Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord; Veehaarde sanitaarkaitseala moodustamise ja projekteerimise korra kehtestamine; Kanalisatsiooniehitiste veekaitsenõuded](#)

Siia alla klassifitseeritakse tehnoehitistega ja rajatistega seotud alad (biotiigid, puurkaevud, soojusvõrgud, elektrivõrgud, vaatetornid, tänavavalgustus, ühisveevärk, ühiskanalisatsioon, telekommunikatsioon, gaasitrassid, tuletõrje veevõtu kohad).

Elektrivarustus

Elektrivarustuse arendamisega tegeleb Nõva vallas Fortum Elekter AS, kes rekonstrueerib ülekandeliine ja alajaamasid. Elektrivõrgu laiendamist nähakse ette uute ettevõtlus- ja elamupiirkondade loomisel ja arendamisel. Kuna uued maa-alad, kus elektrienergiat vajatakse, asuvad suhteliselt lähedal olemasolevatele võrkudele, ei tohiks uute liinilõikude rajamisega seotud kulud olla väga suured.

Nimetus	Piirkond	Kasutamise ja arendamise tingimused
Alajaam	Nõva	Ümbrus haljastada ja korrastada.
Alajaam	Vaisi	Ümbrus haljastada ja korrastada.

Arenguvõimaluseks võib pidada tuuleenergia tootmist. Tuulikupargid lahendatakse vajadusel edaspidi teemaplaneeringuga.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Elektriliinide ja –paigaldistega seotud kasutus- ja arendustingimused tulenevad seadustest.
- Maaomaniku õigused ja kohustused tulenevad seadusest.
- Elektriliinide rajamisel on visuaalse häirimise ja turvalisuse ning loodukahjustuste vältimiseks soovitatav kasutada olemasolevaid trasse ja maakaabelliine.
- Kompaktse hoonestusega aladel on soovituslik kasutada maa-aluseid kaableid.
- Soodustada tuleb alternatiivenergia allikate (maaküte, bioenergia) kasutussevõtmist valla territooriumil.
- Tuuleenergia kasutamisevõimaluse, sobivuse ja otstarbekuse hindamiseks viia läbi vastavad uuringud ja keskkonnamõju hindamine.
- Objektide ümbrusesse on soovitatav haljastus (arendaja valikul kas kõrg- või madalhaljastus) lahendid.
- Uutel aladel tuleb kasutusele võtta kaasaegsed elektrivarustusega seotud lahendid.
- Elektrivarustusega seotud lahendid realiseeritakse arendajate ja Fortum Elekter AS koostööna.
- Elektrivarustusega seotud lahendid peavad sobima ümbruskonna arhitektuuriliste lahenditega.
- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.

Tänavavalgustus

Tänavavalgustuse kaasajastamist ja laiendamist nähakse ette Nõva, Rannaküla, Vaisi ja Variku külakeskustes. Uutes elamupiirkondades toimub tänavavalgustuse rajamine vastavalt kehtestatud detailplaneeringule. Vajadusel paigaldada tänavavalgustus spordi ja vabaajaga seotud paikadesse.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Tänavavalgustuse laiendamine on vajalik uutesse kavandatud elamupiirkondadesse ning spordi ja vabaajaga seotud paikadesse.
- Tänavavalgustuse rajamisel on visuaalse häirimise ja turvalisuse ning loodukahjustuste vältimiseks soovitatav kasutada olemasolevaid trasse ja maakaabelliine.
- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.

Soojavarustus

Tsentraalne küttesüsteem ei ole Nõva vallas praeguste mahtude ja arengute juures otstarbekas arendada, soojamajanduse arendamine toimub lokaalsete küttesüsteemidega. Soovitatav on kasutada küttesüsteemides kohalikku taastuvenergia allikaid (näiteks: puit).

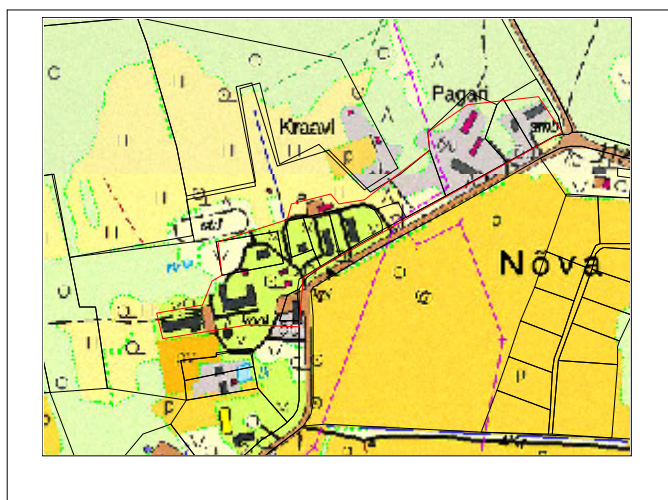
Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.
- Trasside rajamisel on visuaalse häirimise ja turvalisuse ning loodukahjustuste vältimiseks soovitatav kasutada olemasolevate trasside alasid ja maa-aluseid torustikke.

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemid on plaanis arendada Nõva, Rannaküla ja Variku külakeskustes.

Reoveekogumisala on moodustatud Nõva küla keskses. Perspektiivseteks ühiskanalisatsiooniga kaetud aladeks määrata Variku küla keskus ja Rannaküla küla keskus.

Kaart 2. Reoveekogumisala piirid Nõva küla keskses

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni planeeringutest on põhjalikumalt kirjutatud Nõva valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas 2007-2018. Kehtestatud Nõva Vallavolikogu poolt 13.03.2007. a.

Nr	Nimetus	Piirkond	Kasutamise ja arendamise tingimused
PS1	Puhastusseade	Rannaküla	Kaasajastada või lammutada.
PS2	Puhastusseade	Nõva	Puhastuseade kaasajastada, ümbrus haljastada ja korrastada.

PS3	Puhastusseade	Variku	Puhastuseade kaasajastada, ümbrus haljastada ja korrastada.
PJ1	Pumbajaam	Rannaküla	Pumbajaam kaasajastada, ümbrus haljastada ja korrastada.
PS4	Puhastusseade	Rannaküla	Rajada uus kaasaegne puhasti, ümbrus haljastada ja korrastada.
PJ2	Pumbamaja	Variku	Pumbajaam kaasajastada, ümbrus haljastada ja korrastada.
PJ3	Pumbamaja	Nõva	Pumbajaam kaasajastada, ümbrus haljastada ja korrastada.

Üldplaneeringu kaardil on tehnoehitiste maad tähistatud erksinise värviga

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemide rajamisel lähtutakse seadustest ja Nõva ühisveevärgi-ja kanalisatsiooni arengukavast.
- Veevarustuse ja kanalisatsioonisüsteemide arendamisel tuleks kaaluda võimalust luua ühissüsteeme.
- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.
- Nõutav on mittekasutuses olevate puurkaevude tamponeerimine ning salvkaevude sulgemine.

Tuletõrje veevõtukohad

Hetkel ei ole kõik tuletõrje veevõtukohad varustatud kaasaegsete kommunikatsioonidega ning tagatud aastaringe juurdepääs. Tuletõrje veevõtu kohtade arendamine toimub koostöös ettevõtjate, elanike ja arendajatega.

Nimetus	Piirkond	Kasutamise ja arendamise tingimused
Rannaküla	Rannaküla	Pidev korrastamine ja hooldamine
Laimi juures	Nõva	Vajalik korda teha
Uus- Pagari	Nõva	Pidev korrastamine ja hooldamine
Depoo juures	Nõva	Tiik
Veski jõel	Vaisi	Juurdepääsu tee, väljavõtte koht
Lepaauugu tee ääres	Nõva	Pidev korrastamine ja hooldamine
Nõmmemaa	Nõmmemaa	Pidev korrastamine ja hooldamine
Palderma	Variku	Pidev korrastamine ja hooldamine
Inka	Hindaste	Juurdepääsu tee, väljavõtte koht
Variku keskus	Variku	Vajalik korda teha
Ristmiku	Tusari	Juurdepääsu tee, väljavõtte koht

Üldplaneeringu kaardil on tuletõrje veevõtukohad tähistatud tumesiniste punktikujulise tähisega.

Telekommunikatsioon

Nõva vald asub mobiilsideoperaatorite EMT, Elisa ja Tele2 võrgupiirkonnas.

Telekommunikatsioonidega seotud rajatiste ja võrkude arendamine toimub pidevalt arendajateks on teenust pakkuvad ettevõtted.

Nimetus	Piirkond	Kasutamise ja arendamise tingimused
Telemast	Vaisi	Ümbrus haljastada ja korrastada.
Mobiilimast	Variku	Ümbrus haljastada ja korrastada.

Maa-alade arendamisele seatavad tingimused:

- Kogu valla territooriumil tagada kaasaegne interneti ühendus.
- Liinirajatis on maapinna või veekogu põhjaga püsivalt ühendatud telekommunikatsioonivõrgu osa, milleks on kaablitunnel või -kanalisatsioon või postidele paigutatud kaablite või juhtmete kogum. Liinirajatiseks on ka raadiosidemast
- Liinirajatiste kaitsevööndi mõõtmed on:
  - maismaal 2 meetrit mõlemal pool liinirajatise keskjoont või raadiomasti puhul selle kõrgusega ekvivalentse raadiusega maapinnal meetrites;
  - siseveekogudel 100 meetri laiune veeruumi osa kummalgi pool kaablit, hõlmates kogu sügavuse veepinnast põhjani;
- Arendusprojektide koostamisel tuleb läbi viia võimalike riskide analüüs, kui seda nõuab kohalik omavalitsus.

8.6. Jäätmekäitlusega seotud maad

Täiendused ja täpsustused: [Jäätmeseadus](#)

Siia alla klassifitseeritakse kõik jäätmekäitlusega seotud alad (jäätmekäitlusmaa ja ohtlike jäätmete käitluse maa).

Jäätmekäitlus toimub Nõva valla jäätmekorraldus kava alusel.

Uusi jäätmekäitlusega alasid ei ole planeeritud.

9. DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE KOHUSTUSEGA ALADE JA JUHTUDE MÄÄRAMINE

9.1. Detailplaneeringu koostamise kohustuse seadmise tingimused

Detailplaneeringu eesmärk on **maakasutus- ja ehitustingimuste seadmine** linnades ja alevites ning teistel detailplaneeringu koostamise kohustusega aladel ja juhtudel. Detailplaneering võib põhjendatud vajaduse korral sisaldada kehtestatud üldplaneeringu muutmise ettepanekuid ([Planeerimisseadus](#)).

Kehtestatud detailplaneering on aluseks uute katastriüksuste moodustamisele ning olemasolevate katastriüksuste piiride muutmisele detailplaneeringu koostamise kohustuse korral.

9.2. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad

TOOTMISALAD	KAUBANDUS- JA TEENINDUSALAD	KAEVANDUSTE ALAD
<ul style="list-style-type: none"> • Merimetsa • Vaisi laut • Vaisi • Resvok • Tankla • Variku töökoda • Tatra laut	<ul style="list-style-type: none"> • Nõva sadama ümbrus • Kontori ümbrus • Kaarli • Laimi • Mõisa tänava ääres • Metskonna	<ul style="list-style-type: none"> • Variku ehitusliiv • Küremaa kruusakarjäär • Säälepa karjäär

<ul style="list-style-type: none"> • Lao • Nurme 	<ul style="list-style-type: none"> • Jahimaja • Veskiõie • Gabriela • Haljandi • Nurme • RMK infopunkt • Pähkklipure • Peraküla ristmik • Vana kauplus 	
--	---	--

ELAMUALAD Pere ja ridaelamumaad: <ul style="list-style-type: none"> • Rannaküla • Kangru ümbruses • Rannaküla teeäär • Ambulatooriumi taga • Kalmistu teeäär • Tallimaad • Treiali • Nõva noorteküla • Põdraste • Lepiku • Vaisi 	<ul style="list-style-type: none"> • Tikase • Seljandiku • Peraküla • Peraküla – Uuetoa • Kastani • Ristmiku • Kergasmäe • Targama • Nõmmemaa • Sooklanõmme • Vainu • Inka • Vanakse 	<ul style="list-style-type: none"> • Nõianõgese • Päliste • Veskiõärve Kortermajad <ul style="list-style-type: none"> • Rannaküla • Nõva keskus • Variku keskus
---	---	--

Detailplaneeringu koostamise kohustusega alade piir on kaardil tähistatud roosa katkendjoonega.

Detailplaneeringu koostamine on kohustuslik kompaktsel hoonestusega aladel Nõva, Rannaküla, Vaisi ja Variku külas ning lisaks Peraküla külakeskuses:

- uute hoonete ja rajatiste, välja arvatud üksiklamu kõrvalhooned, suvila kõrvalhooned ja aiamaja kõrvalhooned ning teised kuni 20 m² ehitusaluse pindalaga väikehooned, ehitusprojekti koostamise ja püstitamise aluseks;
- olemasolevate hoonete ja rajatiste, välja arvatud üksiklamu, suvila ja aiamaja ning nende kõrvalhooned, maapealsest kubatuurist üle 33 protsendi suuruse laiendamise ja selle ehitusprojekti koostamise aluseks;

Detailplaneering koostatakse juhtudel, kui on kavas:

- planeeritava maa-ala kruntideks jaotamine;
- kui soovitakse rajada tootmishooneid;
- kui soovitakse rajada kütusehoidlaid või tanklaid;
- kui soovitud rajatised ühendatakse ühiskommunikatsioonide võrguga;
- kui soovitakse rajada kaubanduse ja teenindusega seotud rajatise ja hooneid;
- kalda piiranguvööndis maa-ala jagamisel kruntideks;
- hajaasustatud kohtades maa-ala kruntideks jagamisel elamuehituse eesmärgil, kui soovitakse ehitada enam kui viiest pereelamust koosnevat hoonete gruppi.

Kohaliku omavalitsuse volikogu võib põhjendatud vajaduse korral alata detailplaneeringu koostamise ka juhtudel, millele ei ole sätestatud detailplaneeringu koostamise kohustust, tulenevalt seal kavandatava ruumilise muutuse mahust ning iseloomust.

Kohalik omavalitsus võib lubada, välja arvatud riikliku kaitse alla võetud maa-alal ja miljööväärtuslikul hoonestusalal, ilma detailplaneeringut koostamata:

- tööstusettevõtte krundil olemasoleva tööstushoone laiendamist või selle kõrvalhoone püstitamist ja selleks ehitusprojekti koostamist;
- olemasoleva hoonestuse vahele jäävale ühele krundile üksikelamu ehitusprojekti koostamist ja püstitamist, kui uue üksikelamu projekteerimisel ja ehitamisel järgitakse piirkonna hoonestuslaadi ja planeerimispõhimõtteid ning projekteerimistingimused kooskõlastatakse naaberkinnistute omanikega;
- olemasoleva hoonestuse vahele jäävale ühele tühjale krundile korterelamu ehitusprojekti koostamist ja püstitamist, kui uue elamu korruselisis ja ehitusalune pindala järgib olemasolevate hoonete vastavaid näitajaid ja projekteerimistingimused kooskõlastatakse naaberkinnistute omanikega;
- mitme hoonega hoonestatud krundi jagamist nende hoonete omanike vahel mitmeks krundiks, kui kinnistu jagamise sooviga ei kaasne detailplaneeringu koostamise kohustust tingivate hoonete ehitamise soovi;
- muuta naaberkruntide piire, kui piiride muutmine ei too endaga kaasa nende kruntide senise ehitusõiguse, välja arvatud ehitusalune pindala, ja seniste kasutamistingimuste muutumist ning toimub naaberkruntide omanike kokkuleppel.

Kehtima jäävate detailplaneeringute nimekiri:

Nr	Nimetus	Asukoht	Kehtestatud
1	Ranna-Tooma	Rannaküla küla	18.11.1999
2	Ranna-Tooma II	Rannaküla küla	30.05.2003
3	Peraküla küla	Peraküla küla	03.02.2004
4	Nõva tiheasustusega ala	Nõva küla	29.04.2004
5	Uus-Pagari	Nõva küla	10.06.2004
6	Tiidu ja Nurga	Peraküla küla	28.04.2005
7	Jõesmäe	Tusari küla	16.09.2006
8	Ristmiku	Tusari küla	29.01.2007
9	Talli maad	Nõva küla	13.06.2007
10	Oti	Rannaküla küla	10.07.2007
11	Pärtli ja Forelli	Nõva küla	29.05.2008
12	Suurekivi	Rannaküla küla	22.01.2009
13	Nabade	Nõva küla	24.09.2009

10. MUNITSIPAALOMANDISSE TAOTLETAVAD MAAD

Munitsipaalomandisse taotletakse Nõva vallas maa-alad mis on vajalikud valla puhkealade, vabaaja alade ning haljasalade rajamiseks ja arendamiseks, küla kogukondade tarbeks vajalikud maad, valla teede korrashoiu ja remontimise tarbeks vajaliku karjääri maa, tehnorajatiste arendamiseks vajalikud maad ning valla arendustegevuseks vajalikud maa-alad.

Nõva vald kavandab lisaks munitsipaalmaadele taotleda munitsipaalomandisse avalikult kasutatavad teed (koos teemaaga). Taotletavad teed (ja teemaad) ei kajastu üldplaneeringus sarnaselt maadega.

Tähis kaardil	Nimetus	Asukoht
M1	Mõisa põld	Nõva küla
M2	Peraküla ristmik	Tusari küla
M3	Põlendma	Variku küla
M4	Kondima-Kooli	Variku küla
M5	Tuhanõmme kruusakarjäär	Variku küla
M6	Nõva noorteküla	Nõva küla
M7	Rannaküla külaplats	Rannaküla küla
M8	Käbiküla külaplats	Rannaküla küla
M9	Tusari vabaaja ala	Tusari küla
M10	Tusari-Uustalu vabaaja ala	Tusari küla
M11	Veskijõe äärne vabaaja ala	Nõmmemaa küla
M12	Variku teerist	Vaisi küla
M13	Variku pumbamaja	Variku küla
M14	Nõva hooldekodu	Nõva küla

Munitsipaalomandisse taotletavad maad on kantud üldplaneeringu kaardile sinise punktiirjoonega ja tähisega M

11. KESKKONNA PIKAAJALISEST JA SÄÄSTLIKUST KASUTAMISEST

Igäüks on kohustatud säästma elu- ja looduskeskkonda ning hüvitama kahju, mis ta on keskkonnale tekitanud. Hüvitamise korra sätestab seadus ([Põhiseadus](#) § 53).

Keskkonnastrateegia lähtub Eesti keskkonnakaitse ajalooliselt väljakujunenud põhieesmärgist: tagada inimesi rahuldav tervislik keskkond ja majanduse arendamiseks vajalikud ressursid loodust oluliselt kahjustamata, maastike ja elustiku mitmekesisust säilitades ning majanduse arengutaset arvestades ([Eesti keskkonnastrateegia](#)).

[Eesti keskkonnastrateegia](#) on ühiskondlik kokkulepe, kus:

- oleviku põhinõudeid ohustamata võetakse arvesse tulevaste põlvkondade vajadusi
- majandustegevuses peab arvestama looduse seatud piire ning
- kõigil keskkonna kasutajatel ja kahjustajatel peab lasuma täielik vastutus oma tegevuse eest.
- ettevõtted peavad tagama oma tegevuse vastavuse keskkonna-kaitse nõuetele.

Omavalitsuse peamine ülesanne on läbi konkreetse igapäevase tegevuse aga ka läbi arendustegevuse kindlustada esmajoonel omavalitsuse elanikkonnale võimalikult kvaliteetsed elu-, töö- ja puhketingimused.

Sellest tulenevalt tuleb analüüsida omavalitsuse maakasutus- ja arengustrateegia nii, et see viiks läbimõeldud ja säästliku keskkonna kasutamiseni. Selleks on vajalik iga üldplaneeringus kavandatud ruumilise arendusmeetme juures enne lõpliku otsustamist kaaluda võimalikke mõjusid loodus-, majandus-, elu- ja sotsiaal ning tehiskeskkonnale.

[Vastavalt Säästva arengu seadusele](#) võib omandi kasutamise ja ettevõtlusega tegelemise õigust kooskõlas seadustega kitsendada, lähtudes vajadusest kaitsta loodust, kui inimkonna ühisvara ja rahvuslikku rikkust.

12. KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE TULEMUSTEGA ARVESTAMINE

Nõva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise käigus analüüsiti üldplaneeringu kontekstis olulisi keskkonnaprobleeme, erinevaid lahendusi teemavaldkondade lõikes ning toodi välja mõju leevendavad meetmed.

Mõjude leevendamise eesmärk on vältida või vähendada võimalikku negatiivset mõju keskkonnale (inimkeskkonnale ja looduslikule keskkonnale).

Leevendusmeetmete väljatöötamine on toimunud kogu protsessi vältel maakasutuspõhimõtete ja –tingimuste väljatöötamise näol, mida käsitletaksegi ÜP-s negatiivse keskkonnamõju leevendusmeetmetena. Sobivaim leevendusmeede peaks olema majanduslikult teostatav ning parim võimalikest meetmetest. Sobiva leevendusmeetme valimine ei ole aga ainsana piisav, et tagada soovitud planeeringutulemust. Kindlustamaks meetmete korrektset rakendamist on lisaks tagale planeerimisele vajalik nii järelevalve kui ka koostöö.

Keskkonnamõju strateegiline hindaja on vaid üks üldplaneeringu järgsete arenguotsuste kaalutlemisesse kaasatud osapool ja viib oma hindamise läbi vastavalt hinnatavale üldplaneeringule planeerimisseadusega määratud eesmärkide täpsusastmele. Hindamisel lähtutakse sellest, et seadusega planeeringule määratud eesmärgist täpsemalt planeeringut, kui arengu-tingimuste realiseerimise võimaluste kogumit, hinnata ei saa. Eelkõige toimus koostamisel oleva üldplaneeringu vastavuse hindamine teiste kehtivate strateegiliste planeerimisdokumentide eesmärkide ja nõuetega. KSH käigus teostati üldplaneeringuga kavandatud arengu üldanalüüs (info kogumine, süstematiseerimine ja järelduste tegemine) eksperdi poolt, lähtuvalt seni kehtinud üldplaneeringust ja kehtivatest ning menetluses olevatest detailplaneeringutest. KSH eksperdi roll oli üldplaneeringu lahenduse (erinevate tööversioonide) põhjal lõpliku lahenduse väljatöötamise koostamisse nõustajana sekkumine (nt säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste väljatöötamises aktiivselt osalemine). Üldplaneeringu korraldaja ja keskkonnaekspertide omavahelistel töökoosolekud arutati võimalikke lahendusi ja menetluse läbiviimise põhimõtteid ning kooskõlastati planeeringu ja KSH menetlust.

Üldplaneeringu koostamise aluseks on planeerimisseadus (RT I 2002, 99, 579; 2004, 22, 148; 38, 258; 84, 572; 2005, 15, 87; 22, 150; 2006, 14, 111; 2007, 24, 128; 67, 414; 2008, 16, 114, 30, 191; 2009, 3, 15; 19, 115; 28, 170; 37, 251; 39, 262). Antud seaduse §8 lg 3 toob välja üldplaneeringu ülesanded, millest üks on *kavandatava ruumilise arenguga kaasneda võivate majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste mõjude ning looduskeskkonnale avalduvate mõjude hindamine ning selle alusel säästva ja tasakaalustatud ruumilise arengu tingimuste seadmine*.

KSH käigus on välja töötatud leevendavad meetmed ja keskkonnatingimused Eesti keskkonnastrateegias sätestatud eesmärkide saavutamiseks. Väljatöötatud meetmed on sisse viidud ka hinnatavasse üldplaneeringusse ja Nõva valla üldplaneeringu kehtestamise korral muutuvad need siduvaks edasiste tegevuste kavandamisel ning loovad eeldused Keskkonnastrateegia aastani 2030 visiooni elluviimiseks.

KSH protsessi käigus tehti ettepanekud planeeringulahenduse täiendamiseks, mis on esitatud KSH aruandes:

- Planeeringulahenduse elluviimise käigus on oluline järgida üldplaneeringuga sätestatud, seada konkreetseid ja tasakaalustatud arengut tagavad tingimused projekteerimistingimuste väljastamisel ja detailplaneeringute lähteülesannete koostamisel. Uute hoonete ehitamisel ja planeerimisel tuleb tagada nende keskkonnanõuetele vastavus.

- Planeeringuga kavandatud tegevuste reaalse keskkonnamõju hindamiseks on vajalik perioodiliselt läbi viia keskkonnakomponentide kvaliteedi seire. **Seiremeetmete** rakendamiseks vajalike kulutuste vähendamiseks on otstarbekas rakendatavad seireprogrammid siduda juba toimiva riikliku seireprogrammiga. Kogutud seireandmed tuleb perioodiliselt koondada ning võrrelda neid varem kogutud andmetega. Kui seireandmete analüüsil ilmneb mõne keskkonnakomponendi kvaliteedi oluline halvenemine võrreldes eelnevate perioodidega, tuleb teostada täiendav kontroll ning rakendada meetmeid negatiivse mõju vältimiseks või leevendamiseks.
- Looduskeskkonnakomponentide kvaliteedi hindamiseks on oluline läbi viia põhjavee-, õhu- ja pinnasekvaliteedi regulaarne seire. Ühisveevärgiks kasutatavate suurkaevude vee kvaliteedi seiret teostavad vee erikasutusluba omavad ettevõtted, välisõhku paisatavate emissioonide seiret teostavad välisõhu saasteluba või kompleksluba omavad ettevõtted vastavalt lubades sätestatud nõuetele. Oluline on jälgida olemasolevate rohealade säilimist ning puhkealade arendamist.
- Valla üldiste ruumilise arengu suundade kaasajastamiseks on oluline üldplaneeringu igaaastane ülevaatus. Juhul kui arengusuunad on oluliselt muutunud, on vajalik algselt üldplaneeringu muutmine.
- Hindamaks valla elanike rahulolu elukeskkonnaga on soovitatav teostada ka elukeskkonna kvaliteedi seiret. Viia läbi küsitlusi ja uuringuid, et teada saada elanike arvamust ja eelistusi valla arengu suhtes ning jälgida elanike juurde- või äravoolu vallast ja muutusi kinnisvara hindades.

13. NÕVA VALLA ÜLDPLANEERINGU KOKKUVÕTE

Üldplaneeringuga on arvestatud soovi kujundada Nõva vallast meeldiv elamispiirkond, kus eramukrundid oleks sobitatud senisesse rahulikku ja loodusilmelisse miljöösse. Arvestades valla soovi suurendada elanikkonda on elamumaid sellel otstarbel reserveeritud mitmesse piirkonda suhteliselt ulatuslikult. Elamumaadeks on reserveeritud seni vähekasutatud ja väheväärtuslikke põllumaid.

Ettevõtlusalane prioriteet lasub vastavalt arengukavale väikestel- ja keskmistel ettevõtetel. Tootmise osas on maad juurde reserveeritud peamiselt olemasolevate tootmisettevõtete lähedusse. Sellega tagatakse tootmise jaoks mõeldud maade senisest otstarbekam kasutamine ning jätkusuutlikkuse tagamise vajadustest tulenev vajadus olemaoleva ettevõtluse ruumilisele laienemisele. Uute tööstus- ja ärialade kasutusele võtul on võimalik tagada vallas töökohtade arvu mõõdukas kasv. Kuna alad ei ole ulatuslikud ja sinna kavandatava tootmise või tööstuse täpne iseloom pole teada saab nende kasutuselevõttust johtuvaid keskkonnamõjusid hinnata detailplaneeringu käigus.

Valla teede sõidetavuse parandamiseks on kavandatud mitmete teede viimine kõvakatte alla, et vähendada tolmu teket ja parandada ohutust.

Üldplaneeringu realiseerimise täpsustamine toimub läbi Nõva valla arengukava, kus määratletakse täpsemad ressursid finantside, vastutajate ja ajagraafiku osas.

Elamualade ja teenindus- ning tootmisalade arendus toimub arendajate ja huvitatud ettevõtjate initsiatiivil.

Elu- ja sotsiaalkeskkonnaga seotud objektide arendamisel on vedajateks külaseltsid, mittetulundusühingud ja kohalik omavalitsus.

Kommunikatsioonide rajamine toimub vastavalt omavalitsuse arengukavas kavandatud arengusuundadele.

Eelistatud on koostööprojektid, mis kaasavad naabervaldasid, ettevõtjaid ning toetuvad Euroopa Liidu struktuurfondide finantseerimisele.

14. KASUTATUD KIRJANDUS JA MATERJALID

1. Eesti Vabariigi seadused
2. Läänemaa keskkonna arengukava 2006 – 2015
3. Läänemaa jäätmekava 2005
4. Lääne Maakonna teemaplaneering - Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused 2005
5. Lääne Maakonna planeering 1998
6. Nõva valla arengukavad
7. [Haapsalu üldplaneering seletuskiri](#)
8. [Kernu valla üldplaneering](#)
9. Pala valla üldplaneering
10. [Era Finland Oy materjalid](#)
11. [Kangasalan kunta Strategia 2013](#)
12. [Kangasalan kunnan Kaavoituskatsaus](#)
13. [Myrkylän kunnan strategia](#)